

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Megelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 1080 Lej
Fél évre 540 Lej
Negyed évre 270 Lej
Havonta 90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucarestiben 50 banival több

El a kinpaddal...!

A maturandusok befejezték már a tanévet és civilkalappal cserélték fel a diáksapkát annak jeléül, hogy nem tartoznak már az iskola fegyelmi szabályai alá. Félábrával már kint vannak az életben és mohón szürcsölik a felszabadulás örömeit, de még hátra van a legsúlyosabb teherpróba, az érettségi, amelyre deres fővel is úgy gondolunk mindnyájan, mint egyik legnagyobb élményünkre. Az egyetemi szigorlatok, vagy a doktori rigorozum nem csekély teljesítmények, mégsem gyökerezik meg emléktük bennünk olyan mélyen, mint a matura, amely évtizedek múlva is kíséri álmainkat.

A legfőbb oka ennek nyilván abban rejlik, hogy a köztudat szerint az érettségi a szellemi nagykorúsítás aktusa, amely a diákot nemcsak polgárrá avatja, hanem az intelligencia lovagjává is üti. Az érettségi az a lid, amelyen át a diák a szoros gyermekkori diszciplína gyámságából a romantikus lehetőségeket nyújtó ifjúkor szabadabb levegőjébe jut el. Innen az a remegő megilletődöttség, a mely a diákságot az érettségi küszöbén előgria és örök remiszenciacént végigkíséri az életen át.

Szükség van-e az érettségi fenntartására? — ez a kérdés foglalkoztatja a pedagógiai köröket és a világ közvéleményét már évtizedek óta. E tekintetben megfontolásra készítek a körülmény, hogy az érettségi valójában semmi másra sem kyalilkál, csak a tanulmányok folytatására. Ugyanez volt a rendeltetésük a középiskolai évfárá vizsgáknak is, a melyeket azzal az indokolással töröltek el, hogy a tanári kör egy évi tapasztalat alapján vizsga nélkül is eldöntheti, ki alkalmas a további tanulásra, ki nem. Az érettségi vizsgálatnak az adhat létjogosultságot, hogy az általános intelligenciát kéri számon a jelöltől. De meg van-e a maturanak ez a jellege? Hiszen a legragyogóbb intelligencia is megbukhat az érettségim, ha nem tudja levezetni a szinusztétele. Ami szellemi erőkifejtést jelent az érettségi vizsga letétele, az hamar elmosódik emlékezetünkben, de azok a fortélyok, amelyekkel a cenzorok felügyeletét megkerültük, felejthetetlenek és mint valami hősi kalandokról beszélünk róluk a gyermekeinknek. Az érettségi mai alakjában egyfelől azt az életelvet igazolja: „a világ azt akarja, hogy becsapjuk, tehát csapjuk be”, másfelől azonban a kelleténél magasabb polcra helyezett fontosságával a szenzibilisebb diákokat a kétségbeesésbe kergetheti, amihez semmi kulturális érdek nem fűződik.

Merőben fölösleges, hogy azt, aki a középiskolát már elvégezte, az abszolvál tanfolyamokra nézve új vizsgának vessék alá. A történelem feljegyezte, hogy Marcus Portius Cato minden szenátusi beszédét ezzel a mondattal fejezte be: „egyébként javasolom, hogy Carthago töröltessék el a föld színéről”. Ugyanezzel a refrénszerű következetességgel kellene minden modern pedagógusnak hirdetnie: „Az érettségi pedig eltörölendő.”

Három svájci centimeson stabilizálják a lejt.

A lej mostani esése igazodás a stabilizációs kulcshoz. — A kormány nem akadályozza meg az esést.

— Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának éjszakai telefonjelentése. —

A lej stabilizációjával kapcsolatban érdekes híradást közöl a Lupta mai száma. Azt írja a lap, hogy a lej stabilizációja három svájci centimeson alapon fog megtörténni. Ezzel magyarázható a lap szerint a lej mostani esése, amely nem egyéb, mint a lejnek előre való igazodása a stabilizációs kulcshoz. Érdekes, hogy a kormány nem tesz semmit a

lej esésének megakadályozására, noha ez módjában állana, ami szintén arra vall, hogy a lej mostani esése voltaképpen előkészület a stabilizációra. Természetesen a Lupta híradását sem lehet készpénznek venni és valószínű, hogy ez is csak újabb kombináció, amelyek mostanában bőven teremnek a lejstabilizáció ügyével kapcsolatban.

Aradváros moratoriumot adott a Victoriának.

Heves vita a felelősség kérdéséről. — „Amíg a felosztás híre hivatalosan megérkezik, addig a helyünkön maradunk,” mondotta a polgármester. — Interpelláció a város „eltűnt” ezer holdjáról.

(Arad, június 15.) Nagy érdeklődés közepette tartották meg ma délután a városi tanács ülését, amely — a helyzet jelenlegi állása szefint — ennek a tanácsnak az utolsó közgyűlése volt. A tárgysorozatban főképen a Victoria moratoriumának kérdése szerepelt, amit — hosszabb vita után — meg is adtak. Az ülést fél hat órakor nyitotta meg Angel István dr. polgármester, aki napirend előtt arra kérte a tanácsot, mondja ki a sürgősséget, őt árlejtés jóváhagyása ügyében, miután elsőrendű közérdek, hogy ezeket a munkálatokat sürgősen végrehajtsák. A tanács ezután elfogadta a permanens-bizottság javaslatát, őt árlejtés ügyében, amelyben a nyári színház tetőkészítését és renoválását Marián János, a nyári színház csatornázását Rossi Pál, több gáji betonátjáró készítését Rossi és Pellegrini, a Strada Dumbrava Rossi csatornázását Rossi és Pellegrini, a Strada Muciu Scaevola, Strada Cetatii, Piata Cetatea Veche és a Bulevardul Gen. Dragalina egyrészenek kiaszfaltozását a Bitumen-cégre bizta.

Vita a moratorium körül.

A következő pont Krebsz József tanács tag esküvétele lett volna. Krebsz azonban beteget jelentett és az esküvétele elmaradt. Ezután következett a Victoria bank ügye, amelyet Angel István dr. polgármester és Berzovan János referens részletesen ismertettek. A polgármester javaslatot tett arra, hogy határozzák el a moratorium aláírását. Utána Vostinár György kér szót, aki érdekes módon kezdi meg hozzászólását:

— Nem akarok senkitem vádolni — mondotta — de egy tanulságos történetet mondok el, amit a lapokban olvastam. Talán Honolulu-ban történt, hogy egy bank fizetési nehézségek közé jutott és amikor közelebről kivizsgálták az esetet, kiderült, hogy a bank egyes igazgatói hat százalékra vettek fel nagy összegeket és ugyanezt a pénzt kiadták 20 és 30 százalék mellett. Vajjon nem kellene-e kivizsgálni, mielőtt a moratoriumot megadják, nem történt-e itt is valami? Az én véleményem az, hogy meg kell adni a moratoriumot, de egy bizottságot kell delegálni, amely kontrolálja, mi történt és mi történik emél az intézetnél. Tizenöt millió lejről van szó, amelyet Aradváros adózó polgársága izzadt ki, amely polgárságnak elárverezték a holmiját, ha nem fizette be ezt a pénzt a városnak. Óvatosnak kell tehát lenni. Ha pedig az az eset állna elő, hogy a pénzt a város

nem tudja teljes egészében visszakapni, felelősségre kell vonni azokat az igazgatókat, akiket a történetekért felelősség terhel.

Angel dr.: A bünösség ügye nem függ össze a moratoriummal. Az más természetű ügy, a moratorium nem felmentés egyszerűsített. Az egyedüli mód azonban a betét megmentésére a moratorium megadása.

A továbbiakban a polgármester elmondotta, hogy a betéteseknek joguk van a felelősség kérdését felvetni és erre vonatkozólag történetek is megbeszélések. A város is megadja a moratoriumot, de annakidején joga lesz feltenni a kérdést: mi történt az intézetnél? *Hortorán* Victor dr. csatlakozik Angel dr. javaslatához, majd dr. Borneas Gyula emelkedik szólásra és kijelenti, hogy másképpen látja az ügyet, mint bármelyik előtte szóló. A pénzt nem ő és nem a jelenlegi tanács, hanem mások tették a Victoriába. Ezért ő nem lehet felelős és ezért kénytelen a következő nyilatkozatot tenni:

— A magam nevében kijelentem, hogy semmi befolyásom nem volt a pénz betevésénél és ezért nem vagyok köteles, sőt nem is akarok felelősséget vállalni az ügyben. Nem vagyok a moratorium megadása mellett, de ellene sem, mert a felelősség azoké, akik betették a pénzt a Victoriába.

Borneas dr. nem vállal felelősséget.

Angel dr. kijelenti, hogy a Victoria betét kérdésében nem kell felvetni a felelősség kérdését, miután maga a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács sem írta azt a jelenlegi tanács terhére, kimondva, hogy a Victoria nem felosztási ok. Addig, míg a belügyminisztérium nem tiltotta meg a városnak, hogy magánbankokba helyezték el pénzüket, addig nem lehetett beszélni a városi érdekek kompromittálásáról. Amikor pedig a rendelet Aradra megjött, több pénzt a város nem helyezett el. Ebben a kérdésben tehát nem lehet a tanács felelőségéről beszélni.

Utána újból Borneas dr. szólal fel, aki leszögezi, hogy nem akar kritikát gyakorolni mások felett, vagy vádolni őket, de nem kívánhatja tőle senki, hogy mások cselekedetért magára vegye a felelősséget. Ha nem kérdezte meg senki ezt a tanácsot, betehető-e a pénz a Victoriába, miért kérdezik most meg. Kinek állhat érdekében egy nappal a felosztás előtt a moratorium ügyét tárgyalni? Ő nem érzi magát erre kompetensnek.

Hotoran dr. kijelenti, hogy nem vesz senki magára felelősséget, ami pedig a feloszlatást illeti...

Angel dr.: Erről hivatalos hír nem jött és mi az utolsó percig a helyünkön maradunk...

Botiuc Elek dr. elismeri, hogy a régi tanács tette be a pénzt a bankba, amiért a jelenlegit nem lehet felelősségre vonni. De most felelős a tanács a helyzetért, ha nem írja alá a moratóriumot. A város érdekében áll annak aláírása. Albu Livius kijelenti, hogy abban a percben, amikor a moratórium aláírása megtörtént, amikor a városi tanács a moratórium feltételeiben elfogadja azt, hogy az összeg tíz százalékáért részvényeket jegyez, már a tanácsra hárult a felelősség ezért az újabb befektetésért. Ezért kell alaposan meggondolni az ügyet.

Angel dr.: Legyenek meggyőződve, hogyha nem tudnám, mennyire szükséges a város érdekében a moratórium aláírása, nem hoznám ide. De ez az egyedüli mód a bank megmentésére. S ha nem írjuk alá, kitesszük magunkat annak, hogy nem 1 és fél millió, a 10 százalék vesz el, hanem veszélyben forog az egész 15 millió lej.

Végül szavazásra teszik fel Angel dr. javaslatát, kibővítve Vostinár ama javaslatával, hogy amennyiben a város nem jut az egész betétjéhez, az igazgatóság tagjait a város anyagilag felelőssé teszi a betétért. A javaslatot mindenki elfogadja, kivéve dr. Borneast, aki nem szavaz.

Mese az eltűnt ezer holdról.

Ezzel a tárgysorozat kimerült és csak az interpellációk voltak hátra. Három interpelláció hangzott el. Vostinár György tanács tag a lapokban ismertett ez az ezer hold eltűnése ügyében interpellált és felvilágosítást kért. Angel dr. erélyesen felel:

— Mit gondol, ha ilyesmi tényleg történt volna, tényleg ülnék itt? Ezután kategorikusan megcáfolja az ezer hold eltűnésének hírét és részletesen ismerteti a történetet, amelyről az Aradi Közlöny néhány nappal ezelőtt számolt be. Végül kijelenti, legyenek meggyőződve a tanács tagok, hogy senkisésem lopott a város vagyonából.

Vostinár a választ nem fogadja el, a tanács azonban tudomásul veszi. A második interpellációban Vostinár az indokolatlan list-

és kenyérdrágulásról beszél és kéri a permanens bizottságot, ne engedélyezzen állandó ár-emelkedéseket. Angel István dr. polgármester kijelenti, hogy a maximálisok alkalmával a közönség érdekét védi mindig meg a város. Végül, ugyancsak Vostinár, a piackérdésről beszél és előadja, hogy nemzeti ünnepeken lehetlenné teszi a rendőrség a piac megtartását, úgy a Catedralei-, mint az Avram Iancu-téren és a rendőrök ezen a napon elkergetik az el-

Kiraboltak egy aradi autó-szállítmányt.

Legértékesebb alkatrészeitől fosztották meg az aradi Kálmán-cégnek érkező gépkocsikat.

(Arad, június 15.) Ma délelőtt az aradi rendőrségen megjelent Kálmán A., az Opel és az Austro-Daimler német autógyárak aradi vezérképviselője és előadta, hogy számára a németországi Russelsheimből érkezett egy vagon Opel autóküldeményben ismeretlen tettesek vandál módon pusztítást végeztek. Az egy vagon autóküldemény nyolc gépkocsit tartalmazott és ugyyszólván minden kocsin meglátszik az ismeretlen kezek munkája, de különösen három kocsirol feszítették és szerelték le az értékebb alkatrészeket.

Az egyik kétüléses kocsinak az egész armaturáját elvitték. Levágták a kábeleket, rövidzárlatot csináltak és igazán szerencsés véletlen, hogy tüz nem keletkezett és ez esetben az egész küldemény a lángok martaléka lett volna. Egy négyüléses kocsinál az órát feszítették le és megrongálták az armaturáját. A harmadik kocsinak a Bosch-dinamóját és a Bosch-indítóját emelték el, a még megérkezett kocsik leg többjénél pedig a nikkelcsapkat szerelték le.

A pusztítást föltétlenül szakember végezte el a legnagyobb körültekintéssel. Jól tudta, hogy melyek a fontosabb és értékebb alkatrészek és ezeket ügyesen, modern szerszámokkal szerelte le. Előrelátóan dolgozott, mert nehéz munkájához — esetleges megsérülésére számítva — vattát is vitt magával, amire valóban szüksége is volt, mert a legjobban megrongált kétüléses kocsinál megvágta a kezét és a vérző sebet vattacsomóval törölte meg s a kocsiiban hagyta. A vatta egyébként koromfoltos.

Egyizben, másfél esztendővel ezelőtt már követtek el hasonló, vakmerő pusztítást az

adókat és vásárlókat mindkét térről. Kijelenti, hogy ez történt május 10-én és a Hősök Napján, ami ellen a város lakossága nevében tiltakozik. Angel István dr. kijelenti erre, hogy erről nem tudott, mindenesetre azonban megteszi a szükséges intézkedéseket. Az eddigi szokás az volt, hogy vasárnapon és ünnepnapokon a piac 10, vagy 11 óráig az Avram Iancu-térre helyeződött át. Miután a választ a tanács tudomásul veszi, az ülés véget ér.

Opel-cég autóküldeménye ellen. A megindult rendőri vizsgálat akkor hamarosan eredményt is produkált és a tetteseket néhány curcici-i vasutas személyében sikerült is letartóztatni. Az aradi rendőrség a vasutigazgatósággal karöltve a legszigorúbb nyomozást vezette be az autóküldemény megrongálása ügyében. A cég kára mintegy 100.000 lejre rug.

Magyar repülő világrekordja

Kaszala Károly sportgépevel Budapestről Pólába repült és megdöntötte saját világrekordját. — Az olaszok lelkesen fogadták a magyar pilótát.

Budapestről jelentik: Kaszala Károly, a kiváló magyar pilóta teljes titokban csütörtökön hajnalban 18 lóerős motorral felszerelt sportgépevel Póla felé startolt és délben 12 óra 10 perckor leszállt a pólai repülőtéren, amivel új világrekordot állított fel, levegőn könnyű gépevel a saját világrekordját. Pólában az olasz pilóták várták Kaszalat, akit lelkesedéssel fogadtak, azt kiáltva:

— Evviva Hungaria! — Kaszala Evviva Italia! kiáltással válaszolt, majd azt mondotta:

— Gyorsan adjatok valamit enni, mert szerd este tíz óra óta nem ettem.

Kaszala gépét a Műgyetemi Sportegyesület konstruktőrei: Lampich Árpád és gróf Thoroczky, Péter építették. Az olaszokkal való megállapodás alapján Kaszala hétnapos körrepülést végez Olaszországban, majd — a tervek szerint — 25-ikén Rómában startol, ahonnan leszállás nélkül repül vissza Budapestre.

Utközben.

Irta: FEDÁK SÁRI.

Feljegyzéseim életemről s eddigi pályafutásomról.

A véletlen folytán most is Abbáziában vagyok, 1928 január végén. Belevágtam egy nagy kofferbe az összes írásaimat, fényképeimet, újságkivágásokat, melyeket mind anyamtól szedtem el és lejöttem ide a tengerpartra, a hol még nincsen szezon. Mintha az enyém volna az egész világ. Elsétálok a régi utakon. Semmi sem változott. Ugyanolyan a színe a tengernek, épen olyan csendes kis víz, mint akkor volt. Ha larmázik is, ugyanolyan. Elbakatolok némelykor a lovranaí uton, ahol 26 évvel ezelőtt száguldottam a biciklimen. Sirokóban a Cherzo-sziget épen olyam elmosódott, mint régen volt. Mindenütt a régi fák, régi utkanyarulatok. A veprináci templom is ugyanott áll, némán bámulva a messze semmibe. Este az ég ugyanolyan koromfekete és a csillagok is pontosan úgy tűndökölnek, mint régen, mintha gyémántok volnának. Fiume úgy néz ki este, mint egy hegyoldalban levő kivilágított temető. A világitótorony pontosan ugyanannyiszor és ugyanugy fordul és csillámlik ide, mint 26 esztendővel ezelőtt. A különbség csak annyi, hogy a mi fényzőrönk volt az, mely mutatta az utat a sötét tengeren. El-sétálgatok a régi Stefánia Hotelhez — most Regina — és eláldogálok a földszinti sarkablakok alatt. Ott láktam 26 esztendővel ezelőtt. Most minden redőny le van eresztve. Zárva van. Nagyon sokáig el tudom nézni azokat a leeresztett redőnyöket. Mennyi emlék sorlódik össze a szívemben. Szentimentális va-

gyok, mint a naplóm, melyből lassan Reviczkynek ezt a hosszú évekkal ezelőtt feljegyzett pár kedves sorát ismétlgetem:

Ábrándjaim derűs világát
Beárnyékozta szenvedés.
Hol a nap még szemembe süthet,
Immár, csak egy parányi rés.
Oda van a tavasz búbája,
Ibolya többé nem terem,
Mégis, mikor te jutsz eszembe,
Szép májusról zeng énekem.

Ibolya többé nem terem... Bizony, akkor nagyon sok ibolya termett. Rengeteg. Ugy látszik, a sors akkor egyszerre akart kárpótolni azért, hogy mikor majd egyszer ettől a kedves kis embertől elszakadnak az utjaim, sohasem fog virítani nekem többé ibolya.

Milyen ideges félbolond voltam én itt 26 esztendővel ezelőtt. Előérzetem volt, hogy valami szomorú következik az életemben. — Nyugtalanul rohantam, csónakáztam a legveszélyesebb vizen, mindig azt képzelve, hogy: „Ha most mindennek vége volna — nyernék!” Lázás lettem és az orvosom felültetett egy hajóra — Istenem, még az is magyar hajó volt! — és leküldött Raguzába. Ott elmúlt a lázam. Mindennap átcsónakáztam a kis Lacroma-szigetre és imádtam a kolostort a szótlan, csuhás barátokkal. Szép volt az a hallgatag, gyönyörű, óriás öreg ház, a narancs, babér és fekete cyprusfák között. El tudtam képzelni, hogy mikor már valakinek nincs öröme a földön — sőt még ma is el tudom képzelni, jobban, mint valaha — igenis lehet és igenis szabad egy kolostorba visszavonulni.

Mielőtt azonban kolostorba vonultam volna, vissza kellett utaznom Pestre és a Ma-

gyar Színházban a „Fifine” című operettet előjatszom. Közben még a Lotti ezredeseit is játszottam és vidékre is le kellett menni. Nagy divat volt akkor engem vinni vendégszerepni. Örömmel konstátálom, hogy ez a szép divat, ez a kedves divat, ez az okos divat még ma sem múlt el. Első utam Debrecen volt. Ime a napló:

„1902. Szeretném rózsaszínűvé változtatni a lapot, melyre debreceni napjaimat jegyzem fel. Szeretném aranytollal, aranytintával ráírni: Debrecen soha, sohasem felejtlek. Azt hiszem, nagyobb siker már nincs is a világon, mint nekem Debrecenben volt! Találkoztam a számomra rendezett banketten herceg Braganzával. Kedves ember, csak üres, léha és érték-telen. Ötször játszottam. Zsufolt házak! Fáy Bunkó mindig ott volt. Szimpatikus fiú ez a kedves Bunkó! Olyan becsületes pófája van. Szombaton a braganzai herceg s Bunkó kísérték Pestre. Engem kísérhet az a herceg, én úgy sem úgy sem tudok vele beszélni semmi-féle nyelven! és ha tudnék is, nem nagyon vágyakozom a vele való beszélgetésre.”

Olvassunk megint egy kis naplót. Kolozsvár... „1902. Kolozsvár, ápr. 28. Bibliás aszszony. Kissé nagyon hideg volt a publikum, lassan melegedtek, de biztosan. Lehet, hogy bennem volt a hiba. Meghatottan állottam az öreg kolozsvári színház deszkáin. 29. Lili. — Ujjé! Nagy siker! A két veréb után óriási hatás! 30. Baba. Még nagyobb siker! Május 1. Lotti ezredesei. Örjögés! Rengeteg virágot kaptam, Nachtmusikot kaptam és s Kiss Menyhérttel is megösmerkedtem, aki költő és aki nagyon tetszett nekem.”

Május 2-án már Nagyváradon játszottam. Nagyvárad... A mellettem levő nagy koffer-

Az aradi zsidótemplom ünnepe.

Főpásztorok a jubileumon. — Kisleánykák küldöttsége Filotti rendőrprefektusnál.

(Arad, június 15.) Az aradi zsidótemplom 100 éves fenállásának jubileuma, amint az az előjelekből látható, kiemelkedő ünnepe lesz Arad város társadalmának nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül. A vasárnap délelőtti jubileumi ünnepségen, amely a zsidótemplomban fog lefolyni, résztvesznek az összes felekezetek képviselői és négy püspök jelenléte emeli majd a ritka ünnepség fényét. A délelőtti ünnepségen ugyanis megjelenik dr. Comsa Gy. Gergely aradi gör. kat. román püspök, Niculescu Sándor lugoji gör. kath. püspök, aki éppen Aradon időzik ezen a napon, Frint Lajos evangélikus püspök és mint lapunk más helyén is jeleztük: dr. Sulyok István református püspök, aki beszédet is fog mondani.

A hálaadó istentiszteleten, amely 11 órakor kezdődik, közreműködik Rosenfeldné-Hegedüs Béby hangversenyénekéső, aki sokszor méltányolt művészetével szólószámként Grünzweig Adolfnak az aradi zsidótemplom egykori nagyhirű regens chorijának egyik egyházi dalát adja elő. A templomi énekkaron kívül egy 40 tagú vegyeskar működik közre és ebben Arad legjobb műkedvelői vesznek részt. A nagy vegyeskar dr. Cornelius Walter kiváló vezénylete mellett Beethoven és Lewandowsky műveit adja elő, az orgonánál pedig a hitközség orgonamestere, Kaletsky Vilma fog ülni.

A hálaadó diszistentisztelet sorrendje egyébként a következő: 1. Orgona előjáték (Höszly). 2. Mátanvu (Sulzer) énekl. Weiss Sándor főkantór. 3. Én Komaucho (Sulzer) énekl. a főkantór és templomi kar. 4. Frigyszekrény kinyitása és a thórák körülvitele. 5. Ima a királyért és a hazáért, mondja dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi. 6. Hásivénu (Grünzweig) szóló-ének, előadja: R.-Hegedüs Béby. 7. Orgona közjáték (Grünzweig). 8. 19-ik zsoltár (Beethoven) nagy vegyeskar. 9. Szentbeszéd, tartja dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi. 10. Halleluja (Lewandowsky). Nagy vegyeskar. 11. Jigdál (Lewandowsky) énekl. a főkantór és nagy vegyeskar. 12. Olénu. énekl. a főkantór

és a templomi énekkar. 13. Kádis ima, tartja dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi. 14. Orgona utójáték (Grünzweig).

Az ünnepségre való nagy készülődéseknek ma különben egy bájos epizódja is akadt. Tudvalevő, hogy vasárnap délután a jubileum alkalmából nagy gyermekkabaré lesz a Központi-szálló kerthelyiségében, amelynek keretében szinre akartak hozni egy kis egyfelvonásost. Az egyfelvonással azonban baj történt tegnap, amikor annak előadására engedélyt kért a rendezőség a rendőrségtől. A rendőrség ugyanis arra való hivatkozással, hogy színházzal rendelkező városokban csak a színházi szindikátus adhat — önálló darabokra — előadási engedélyt, a beadott kérvényt nem approbálta. Nagyon elszomorodott erre

A szovjet szép ügynöknője Oroszország párisi nagykövete lett. Alexandra Kolontai harriérje.

(Az Aradi Közlöny párisi levelezőjétől.) Alexandra Kolontai, „a szovjet szép ügynöknője”, a moszkvai kormány a napokban párisi nagykövete nevezett ki, igen érdekes multra tekinthet vissza.

Kolontainé egy cári generális leánya és Moraviának az egykori szentpétervári császári színház legszebb művésznőjének luga volt. Igen fiatalon férjhez ment egy ezredeshez, akinek nagy birtokai voltak Csernigovban s Szentpétervárott saját palotájában lakott. A fiatal asszony úgy származásánál, mint házasságánál, szépségénél és intelligenciájánál fogva predestinálva volt arra, hogy az orosz arisztokráciában nagy szerepet játszon. Ehelyett azonban csakhamar a forradalmárokhoz csatlakozott, külföldre ment s 30 éves korában ő volt a vezetője a nagy párisi sztrájkmozgalomnak. A világháború idején Varsóban agitált a cárizmus ellen és a forradalom érdekében. Azután Belgiumban, majd a skandi-

STRAND SZANATORIUM
Dr. Horváth, volt Mahler, Abbázia.
Minden kényelemmel berendezett gyógyintézet közvetlen a strandon. Hidegvizkurák, az összes gyógyfürdők, villamos kezelések, Zander, diéta. Igen mérsékelt árak. — Kifőző konyha.

az a négy 10—12 éves kisleány, Meszlényi Manyi, Kardos Edit, Gartner Elza és Grünberger Emsi, akik az egyfelvonásos szereplői voltak és elhatározták, hogy nem hagyják annyiban a dolgot. Ma délelőtt felkerekedtek és beállították a rendőrségre, ahol egyenesen Arad rendőrprefektusát, Filotti Zsoltot keresték. A prefektus nagyon kedvesen fogadta a bájos csitrik deputációját és közismert jószive csakhamar meglátogatta a kisleányok könyörgésére. Kiadta kivételesen az engedélyt, hogy mehet az egyfelvonásos is. Nem is volt boldogabb ma Aradon, mint a négy deputációs kisleány. De örült a rendezőség is: nem szenvedett változást a kabaré műsora.

náv államokban bukkan fel és mindenütt a forradalmat népszerűsíti.

A cárizmus bukása után Leninnel egyidejűleg ő is Oroszországba utazik és részt vesz az első kommunista puccskísérlésben, úgy hogy Kerenski kormánya Leninnel és Zinovjevvel együtt őt is halálra kereste. Amikor végre a kommunisták megdöntötték Kerenski köztársaságát, Lenin Kolontainét népbiztossá nevezte ki. A népbiztos első cselekedete az volt, hogy elvált férjétől, akivel már amugysem élt együtt, majd csakhamar férjhez ment egy Dybenko nevű matrózhoz. A mikor első házasságából származó felnőtt fia gunyosan megkérdezte, hogy miért helyezett sulyt arra, hogy Dybenko törvényes felesége legyen, amikor a bolsevizmus a szabad szerelem alapján áll, Kolontainé azt a jellemző választ adta, hogy nem lehet tudni, meddig tart a bolsevizmus.

— Ha a proletárdiktatura megbukik, legyen legalább jogom arra, hogy férjemet Szibériába kísérhessem és evvel a joggal csak akkor rendelkezem, ha törvényes felesége vagyok.

Ez volt az oka annak, hogy Kolontainé orthodox pópa előtt esküdött örök hűséget Dybenkónak. Másnap azonban azt a zárdát, a hol az esküvő lefolyt, Kolontainé vörös katonák segítségével rekvirálta és az épületben rendezte be népbiztosi hivatalának irodáit. Dybenkóhoz egyébként mély vonzalom fűzte. A fiatal férj ugyanis a hatalmasoknál nem sokára diszgráciába esett és árulás címén perbe fogták. Kolontainé egész befolyását latba vetette, hogy férjét a forradalmi törvényszék felmentse. Ezt sikerült is neki keresztülvinnie. Dybenko azonban elvesztette állását és kivándorolt Oroszországból. Kolontainé követte férjét, mikor azonban Lenin azt üzenté neki, hogy ha visszatér, Kopenhágába küldi követként, nem tudott ellentálni a kísértésnek. Kopenhágában értékes szolgálatokat végzett a szovjet számára, azonban összevesztett a cseka akkori főnökével, az azóta elhunyt Dzerzsinszkivel, mire visszahívták, csakhamar azonban Mexikóba küldték ugyanakkor követként. Mexikóban azonnal propagandát kezdett a proletárdiktatura kikiáltása érdekében, mire Calles elnök kiutasította. Kolontainé akkor visszaköltözött Moszkvába és már úgy látszott, hogy az érdekes asszony karriérje véget ért, amikor a napokban a szovjet távirati irodája világgá repítette azt a hírt, hogy a népbiztosok tanácsa Szovjetországot párisi nagykövétévé Kolontainét nevezte ki.

— Hoover lesz Amerika új elnöke. Newyorkból jelentik: A konvent Hoover minisztert 836 szavattal elnöknek jelölte, miután meggyőződtek még egyszer arról, hogy Coolidge elnök szándéka megmásíthatatlan és nem vállalja az elnökséget. Hoovernek eszerint nyert ügye van, mert Coolidge hívei is részavaznak.

Jön! Susy Vernon és Willy Fritsch-el BÜNÖS Jön!

ből kihalásztam egy csomó elsárgult ujságpapírt. Nagyon sok nagyváradi ujság van eltéve. A kezembe akad egy kritika... „Dyb” van aláírva. Dyb... „Édes, okos, erős Fedák Sári... a mienk vagy te, a fiataloké, te vagy a szűz erő, te vagy a hódító fiatalság, a szent tavasznak gyönyörű gyermeke vagy... Bródy Sándor azt mondta rólad, olyan vagy, mint egy természeti jelenség...” Tovább kutatok. Megint egy pár kedves sor: „Nem arra való ez a művészet, hogy lágyan simogasson benneteket, hanem arra, hogy megrendítsen s mámorba ejtsen... Visszavárunk még ide... Édes, erős, okos Fedák Sári!” Megint a kezembe akad valami: „Ez a leány nem tanult senkitől. Ez a leány nem utánoz senkit. Egyetlen hangja sincs, melyet mástól hallottunk volna. Ez a leány Fedák Sári. Övé a fiatalság, övé az erő, a szent tavasznak gyönyörű gyermeke ő. Hatalmas és komoly dolog a művészete, minthogy komoly dolog egy nyári zivatar, a mely felkavarja a mezők illatát. Dyb.”

Dyb... Dyb... Egy fakó papíron ezt a verset olvasom:

„Nagyváradi, 1902 június 14.

Pogányok üdve, érlelő nyár,
Nyüzsgő világ, por és salak,
Én bus faun, karom kitárom
És áldalak, megáldalak.
Sugáros utjaid bejárom,
Ha sugár nincs is velem:
Én vagyok a legvigabb koldus,
Aki dalol — az utfelen.

Pán ébred. E fáradt világra
Egy új világ reszketve készül,
Egy új világ karját kitarja,
S mi meghalunk az öleléstül.
Jön új világ. Jön a szilajság,

Jön a gyönyörök új világa.
Örök nyara lesz majd a vérnek
S júniusnak örök virága.
Oh szent pogányság jövel jövel már,
Várnak a bénák és az épek,
Én legjobban, ki, nem tudom, csak:
Hiszem azt, hogy szép az élet...

A hit is a vérnek virága,
Martirok kincse, vérvirág.
S nincs szebb hit az élet hiténél,
Ez a hit örök ifjuság.
Én, bus faun, hiszek e hitben,
Pán én előttem megjelent,
Elküldte az élet tündérét,
Zsaszának hívják idelent...

Dyb.”

Sokáig ülök a két kezemen könyökölve, bámulok ki a tengerre és hallgatom a csendet. Már sötétedik. Összeszedetem a régi kis papirlapokat és gondosan elteszem. Áhitattal. Valami olyast érzek, mintha templomban volnék. El tudnék így ülni akár órákig is...: Valahogy a világűrben, a felfoghatatlanban, a megmérhetetlenben keresem ennek a legnagyobb magyar zseninek a sóhaját. Keresem annak a forró szívnek a beteges lüktetését...

„ki nem tudom, csak:
Hiszem azt, hogy szép az élet...”

Kezdek fájni. A tenger lassan mocorogni kezd. Még mindig könyökölök, szinte már meg vannak dermedve a kezeim. Folytonosan gondolkodom. Milyen furcsa... szinte félelmes... Ebben a pillanatban süviteni kezd a szél a Karszt felől. Egyre erősebben. Most már mint egy bömblő orkán ordítja, zúgja, zengi Ady... ADY... Ady!... ADY ENDRE!

Győző Alfréd hazajött.

Az aradi színház kedvelt tagja befejezte buziási kuráját, de még nem léphet színpadra.

(Arad, június 15.) Valaki egyszer azt mondta Győző Alfrédéről, hogy: „Frédi a mi életünk vitrindarabja” — talán, mert Győző bizony az utóbbi időben nagyon is törékeny holmi, de talán inkább azért, mert nagyon is szívünkhez nőtt érték, úgy érzem, hogy ez a kis kijelentés nagyon találó volt: Győző Alfréd — Arad vitrindarabja. Ma ilyen vitrindarabot nem is igen lehet beszerezni. Nincsenek forgalomban, kevés is van belőlük s manapság nem „gyártják” már őket. Nem „antik” még és mégis sokat ér. Több, mint dísz! Érték. Min dig főhelyen áll. De most az élellyzet veszélyezett zónájában a Nagy Szobacica, aki mindenre vigyáz, valahogy ideges kézzel nyult a Győző főnipphez és a főnipp megsértült. Nosza hamar kiemelték és elküldték reperálni: Buziásra. Telt az idő és jöttek a hírek: gyógyul már a Győző főnipp, heged már, aztán nemrégiben haza is került a reperációból.

Egy kicsit halovány, egy kicsit soványka, egy kicsit frissen növesztett, hetyke bajuszkája is van — de egy kicsit még nincs minden rendjén, úgy, hogy egy kicsit még várnia kell, amíg visszakerül a vitrinbe. De ami nem kicsi — a derüje. A kedves, bonhomias Győző-derü, amely túlrad az izületi-csusz kínos grimaszán. Ezt mondja:

— Lépten-nyomon ez fog meg: Hogy vagy Győzőkém? Mint érzed magad Frédi? Azt hiszem a végén nyomtatványt fogok csináltatni és odaszerviztatnom minden kávéházi asztalra, ezzel a szöveggel: „Jobban is lehetnék, bár hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem vagyok jól. Nagyon örülök a szíves figyelemnek igaz tisztelettel: Győző Alfréd”. Na de azért ez nem akart célzás lenni.

— Valamit a Buziáson töltött napokról? Én voltam az első, az egyetlen vendég s nem is csináltam nyarat. Pedig én igyekeztem. Minden reggel már félhatkor talpon voltam és hajnali — koncertet hallgattam. Sok, kis tarkaszerű madár kukszolt az ablakomnál és ahogy föl-ébredtem, mintegy üdvözlésemre, azonnal dalba kezdtek. Micsoda muzikalitás! Egyiknek sem volt kottája, csupa kis naturalista fityülő és mégis minden milyen pompás összhangban volt. Aztán az egyik kis madár huss, fölrepül a szemközti fára, utána röppen a többi s onnan integetnek nekem, mintha hívogatnának. Hja — gondoltam magamban — könnyű nektek, ti nem izületi csuzzal csücsültök itt, Buziáson.

Egyszer azt olvasom a Közönyben: beteg az aradi színész. Én azt hittem csak én vagyok az egyetlen beteg a színház körül — hát gyöngéledő lett az egész színház. Nagyon szomorú lettem. Régen Szendrey gazdám azzal jött haza Pestről, hogy: „Győző fiam, akarsz-e Pestre menni? Mert hívnak, Beöthy Laci...” És én ekkor azt mondtam: „Nem megyek el édes gazdám, nem hagyom el a közönségemet... Szendrey gazdám rá is felelte: „Igazad van, kedves fiam, nem hagyjuk el...” S most az aradi közönség hagy el bennünket... Meguntak?!

— Csaknem könny toltult szemébe.

— De mit siránkozom! Örül a szívem, innen is — onnan is, odaköszönetnek: „Szervesz Frédi, remélem jobban vagy!” „Szeretnek és mindenki ellát tanáccsal: „Izületi csusz? Tudok egy nagyszerű orvosságot: ki a napra, melegre...” Megköszönöm. Más: „Izületi csusz? Tudok egy nagyszerű orvosságot: hideg fürdők, a világért semmi napot...” Ezt is megköszönöm. Más: „Izületi csusz? Tudok egy nagyszerű orvosságot: pakkolás az izzadásig...” Amaz aggályomnak adok kifejezést, hogy nem bírja el a szívem. Azt feleli: „Talán akkor ne pakkolást — próbálkozzál hideg tusal...” Ezért is köszönet... A kutyamama tisztán szeretetből csaknem agyonnyomja kicsinyet...

A nagy vitrin árva, Győző főnipp egyelőre nem térhet vissza. Pedig ez a leghőbb vágya. Amint elbucsuztam tőle, valaki odalép hozzá és még hallom, ahogy mondja Győzőnek: „Izületi csusz? Van egy nagyszerű orvosságom...”

Sárgó Pál

Véres kommunista zavargások Görögországban.

A dohánygyári munkások sztrájkjából forradalom lett. — Kézigránáttal és fegyverrel harcolnak a munkások a helyőrség ellen.

Athénből jelentik: A szaloniki-i dohánymunkások sztrájkjából véres kommunista-forradalom lett. Seres városában heves összeütközés volt a kommunisták és a katonaság között. Három katona meghalt. Xanti városában a katonaság és a sztrájkolók között kétórás uccai harc dult, hat halottal és negyven se-

besüllyel. A munkások kézigránátokkal harcoltak. A szaloniki-i helyőrség parancsnoka Drama tábornok ellen merényletet kíséreltek meg, amely azonban nem sikerült. A munkás-ság tegnap tiltakozó népgyűlést akart tartani, amelyet a rendőrség szétvert.

Telef. 70.

ERZSÉBET SLAGER-MOZGO

Telef. 70.

Ma d. u. 7 és 10 órákor Erdélyben premier!
Fanamet világszenzáció! — Pazar kiállítás!

RAMON NOVARRO és ALICE TERRY a főszerepben
FELSŐ TIZEZER. Regény a fényben és pompában élő élet-
képek életéből.

Rendes olcsó helyárak.

Irodalom és művészet

Sámson és Della. (A eluji ópera harmadik előadása.) Ma este Saint Saens örökbecsű operája, az operák műsorán különös értéket képviselő Sámson és Della szerepelt a eluji ópera pompás együttesének aradi programján. A nagyszerű külsőségeket igénylő operát ugyancsak a már több ízben méltatott kitünő precizitással tolmácsolta az ópera együttese. M. Snejina (Della) bemutatkozásában fellépett és sokat ígérő énekesnő ismertünk meg. R. Vrăbescu Sámsonja kifogástalan, T. Gavrilescu (főpap), A. Iarotzky ((Abimelech) a többi nagyobb szerepben volt abszolút művészt. V. Simion, G. Znamovschi, G. Obertas, A. Artamosov segítettek elő még az előadás sikerét, amely a szép ház tapsaiban jelentkezett. Jean Bobescu ezúttal is biztosan örökölt az ópera zenéj szépségei felé.

Jegyllenőrzés a eluji ópera előadásainál. Ma számunkban foglalkoztunk az Arad-i vendégszereplő eluji ópera túlzott szigorúságu és különös modoru jegyllenőrzésével. Ma a eluji ópera igazgatósága részéről szerkesztőségünkben megjelentek Romanovszky és Virág urak, akik kijelentették, hogy elismerik: egyik-másik ellenőrző közeg valóban elragadtatta magát, azonban tegnap a pénzügyi tisztviselők közbenjöttével ugyszólván razziaszerűen akartak eljárni a jegynélkül besurranókkal szemben. Elmondták, hogy ez a szigorított kontrol csak tegnap este fordult elő, mert a megnyitó előadásán a zsufolt ház ellenére kevés volt a bevétel és ezért a pénzügyi tisztviselők szigorított jegyllenőrzésre kérték fel az ópera vezetését. Egyben megígérték, hogy utasítják a jegyszedő közegeket, hogy a további napokon a fokozott szigorúságu enyhítésével, minden surióadás nélkül lássák el a jegyek kontrollját. Egyébként ezuton intézik kérelmüket a közönség elé, hogy a 9 órai kezdetre pontosan jelenjenek meg, mert ezen tul pontban 9 órákor meg fog kondulni a kong és ekkor az összes nézőtér ajtókat bezárják.

Nagy egyházi hangverseny az aradi Kulturpalotában. Az aradi görög katolikus egyházközség június 17-én, vasárnap délután fél 6 órákor nagyszabásu egyházi hangversenyt rendez a Kulturpalotában. E hangverseny keretében mutatkozik be Arad közönségének a kitünő hírnévnek örvendő egyházi zeneszerző, Hubic mester oradeai (nagyváradi) karnagy, aki különben arról ismeretes, hogy ő vezette be a görög katolikus templomokba a hangszerek használatát. Eddig ugyanis a román templomokból hiányzott az orgona és nem alkalmaztak hangszereket. Hubic karnagy különben koncertjeivel mindenütt nagy sikereket ért el. A hangverseny műsora a következő: Hubic: Neseatoara, éneklő a vegyeskar, zenekari kísérettel. Niculescu püspök vallási tárgyú előadása. Mendelssohn: Psalm 100: vegyeskar, zenekari kísérettel. Hubic: vegyeskar, zenekarisérettel. Marinescu: Karácsonyi és husvét hangverseny, vegyeskar, zenekarisérettel. Hubic: Dicsérjük, vegyeskar tenorszólvával és zenekarisérettel. Hubic: Szent... vegyes kar, sopran, alt, tenor és basszus szólvával és zenekarisérettel. Jegyek elővételben a Diecezanánál kaphatók.

A eluji ópera vendégszereplése vége felé közeledik és Arad műértő közönsége sajnálattal veszi tudomásul az operatársulat távozását. Az ópera utolsó két előadását még a szokottnál is

nagyobb fényel tartja meg és társulata legjobbait állítja sorompóba, hogy feledhetlenné tegye Arad közönségének rövid vendégszereplését. Szombat este a Traviata kerül műsorra, amelynek főszerepében Rózsa Anna, az ismert csodáshangu operaénekesnő fogja elragadtatni a közönséget. Rózsa Anna, aki az operaénekesek Eldorádójában, Milánóban nyerte kiképzését és nemzetközi ismertetelokban is elsőrendű hírnévvel rendelkezik, egyik legjobb szerepében áll Arad közönsége elé. Méltó társai lesznek a sikerben: Chicideanu, Sokulszki, Gavrilescu és Simioni, majd a balettkar Ligeti mester vezetésével. Vasárnap este tartja az ópera bucsueelőadását az Aidával. Aki a múlt szezonban látta a eluji operától Aidát, az meg fogja ragadni az alkalmat arra, hogy még egyszer részeseüljön ebben a feledhetetlen műélvezetben. A főszerepekben Mohora, Snejina, Niculescu, Ujeicu brilliroznak. A balettkar külön attrakciója lesz a vasárnap esti előadásnak. A két bucsuest iránt oly nagyfoku érdeklődés nyilvánult meg a közönség körében, hogy bizonyosan zsufolt ház fogja bucsuztatni a eluji operatársulatot.

Rehabilitált

aradmegyei malomtulajdonos.

Az aradi törvényszék felmentette az öngyújtással vádolt pancotai malmost.

(Arad, június 15.) Az aradi törvényszék dr. Tamásdan—Popescu büntető-tanácsa ma tárgyalta az öngyújtással vádolt Franck Ádám pancotai malomtulajdonos bűnperét. Mint még emlékezetes, Franck ellen az érdekelt biztosítótársaságok feljelentésére indult meg az eljárás, amelyek azzal vádolták meg a nagyiparost, hogy pancotai műmalmában 1928. január elsején kitört és hatalmas kárt okozott tűz öngyújtásból keletkezett. Franck Ádámot az ügyesség letartóztatásba helyezte és hónapokig volt vizsgálati fogságban, amíg a vizsgálat negatív eredménye következtében, szabadlábra helyezték.

Az ügyben ma tartott főtárgyaláson a nagyszabásu felvonult tanúk eskü alatt vallották, hogy Franck a tűz kitörésekor élete veszélyeztetésével benyomult a lángokban áhó gépházba és többszáz ezer lej értékű sziját mentett ki onnan és azzal, hogy egy vaslemezrel elzárta a bejáratot, a gépház milliókat érő teljes berendezését megmentette az elpusztulástól. Sárbu György dr. védő hatalmas védőbeszédében sorra cáfolta meg a vád állításait és a tanuvallomásokra utalva, felmentést kért. Ezután a tanács kihirdette ítéletét, amely szerint Franck Ádám malomtulajdonost az effene emelt vád és következménye alól bizonyítékok hiányában felmentette. Rövid egymásutánban ez már a harmadik eset, hogy az aradi törvényszék felmentő ítéletet hozott a minduntalan öngyújtással vádolt tűzkárt szenvedett tekintélyes kereskedők, illetve nagyiparosok ellen.

Védekeznek a Biedermann-fivérek.

A védőügyvéd elmondja a feljelentés egész történetét. — A letartóztatott fivérek nem adtak kauciót kiszabadításuk érdekében.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) A bécsi közvélemény és közgazdasági körök már hetek óta állnak hatása alatt azoknak az eseményeknek, amelyek az A. F. E. B. és Kreditinstitut für Öffentliche Unternehmungen und Arbeiten, a félig állami jellegű intézmény körül a nyilvánosságra kerültek. Annyira bonyolult jogi eset ez a Biedermann-ügy, hogy a legnagyobb érdeklődés kíséri és amellet politikailag is érdekes, az eset a Kreditinstitutnak az ügyben szereplő személyei miatt. Ép ezért, nehogy az ügy politikai mellékvágányokra terelődjék, lemondtak az A. F. E. B.-nál viselt igazgatósági tagságukról mindazok, akik a Kreditinstitut részéről foglaltak helyet abban. Így dr. Gratz Gusztáv v. magyar külügyminiszter, elnök, dr. Banhaus v. osztrák miniszter, dr. Pollák és dr. Streissler ny. államtitkárok. A bécsi rendőrség a legnagyobb diszkrécióval kezeli az ügyet, úgy hogy még a Biedermann-fivérek védőjét is csak szóbelileg informálták és az aktákba nem engedték betekinteni. Jogi körök egyébként azon az állásponton vannak, hogy a Biedermann-fivérek vizsgálati fogságba helyezése nem jogos, mert a Kompass-bank feljelentése nem bizonyítja, hogy a turpis causa esete tényleg fennforog-e az A. F. E. B. részéről. Sőt a feljelentés egyes helyeken annyira határozatlan, hogy arra lehet következtetni, hogy a bank részéről jogi félreértés, vagy az események túlhajtottsága áll fent.

Mit mond Biedermannék védője?

Tudósítónk ma beszélgetett dr. Wolfgang Pollaczekkel, a Biedermann-fivérek védőjével, aki a következőket mondotta:

— A Kompass-bank feljelentésében azt állítja, hogy a Biedermann-fivérek ravasz fondorlattal vettek fel hiteket és a bankot 3.500.000 schilling erejéig károsították meg fedezetlen dollárcsekkek kibocsátása által. A feljelentés annyira nem helytálló, hogy még az egészségességben is hiba van. Az A. F. E. B. ugyanis csak 103.000 dollár kölcsönt vett fel, a többi 375.000 dollár nyílt folyószámlahitelre és devizakölcsön-számlákra esik. Bizonyítékaim vannak arra, hogy a Kompass-bank az állítólag fedezetlen csekkeket, amelyeket Biedermannék fölvettek, tovább forgatta és részben az A. F. E. B.-nek és másoknak eladta. Hogy mennyire fedezve voltak ezek a csekkek, arra bizonyíték az, hogy a Kompass-bank e csekkek fedezetét ép az Afebnak adta el.

— Az az állítása a feljelentésnek, hogy a Kompass-bank nem tudott arról, hogy az Afeb. tullepte a neki megállapított 300.000 schillinges hitelkeretet, egész valószínűtlen, hisz az Afeb. már két és fél évvel ezelőtt 3.200.000 schillinggel vett fel többet az engedélyezettnél. Valószínűtlen, hogy a Kompass-bank vezetői ne tudtak volna arról, hogy legnagyobb komitensük az Afeb. három éven át annyi kölcsönt vett fel a banktól, mint amennyi annak egész alaptőkéje. A bank és az Afeb. különben minden hónapban folyószámlakivonatokat küldtek egymásnak. Egész idén februárig senkisésem érdeklődött az A. F. E. B. kontója iránt. Amikor az egy másik bukás révén aktuálisá vált, a bank képviselője nagyon csodálkozott, hogy az Afeb. 480.000 dollárral tartozik és erről a bank ügyvezető igazgatója

sem tud. Ekkor került szó arról, hogy a Kompass-bank ebben az ügyben ravasz fondorlatot lát és feljelentést fog tenni a Biedermann-fivérek ellen és ekkor kezdődtek meg a Kompass-bank és az Afeb. között a tárgyalások a Kreditinstitut bevonásával. A Kreditinstitut a legmesszebbmenő gavallériával azt az ajánlatot tette, hogy visszafizet azonnal az Afeb. helyett a Kompass-banknak 100.000 dollárt, ezenfelül garantálja a további 50.000 dollár visszafizetését, mindezekon felül pedig 100.000 dollár kölcsönt nyújt az Afebnak, hogy lehetővé tegye a szófiai, kruseváci és belgrádi üzemek továbbfolytatását. Az Afeb. üzemei ugyanis annyira életképesek és főleg a kruseváci gyár, amely 2—3 évre előremenőleg el van látva megrendelésekkel, oly kiválóan prosperál, hogy épen a hitelezők szempontjából a legkívánatosabb lett volna minden lehető megtenni arra nézve, hogy az üzemek zavartalanul dolgozhassanak tovább. A Kompass-bank azonban érthetetlen módon elzárkózott a Kreditinstitut által ajánlott megoldás elől és azt a lehetetlen proposíciót tette, hogy a Kreditinstitut engedje át a Kompass-bank követelesének fedezésére azokat a zálogjogilag lekötött értékeket is, amelyek a Kreditinstitut 2.800.000 schilling követelését fedezték. Kétségtelen, hogy a Kreditinstitut egyrészt presztizskérdésből, másrészt pedig főleg állami fellegénél fogva, semmiesetre sem tehetett eleget ennek a követelésnek és így a tárgyalások

Bucurestiben megváltoztatták az aradi interimárbizottság névsorát

A belügyminiszter kívánságára történt a változtatás. — Hétfőn vagy kedden írják alá a feloszlatastról szóló dekrétumot. — Georgescu prefektus nyilatkozata fővárosi tudósítónknak.

— Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának éjszakai telefonjelentése. →

Bucuresti-i tudósítónk ma délután felkereste a belügyminiszteriumban a fővárosban tartózkodó Georgescu János megyei prefektust és beszélgetést folytatott vele, amiről a késő éjjeli órákban az alábbi telefonjelentésben számolt be:

Ma délután beszélgettünk a belügyminiszteriumban Georgescu prefektussal, aki néhány nap óta a fővárosban tartózkodik. A prefektus az aradi városi tanács feloszlatastról ügyében a következőket mondotta:

— Az aradi városi tanács feloszlatastra teljesen el van intézve. Az erre vonatkozó régistanácsi dekrétumot hétfőn vagy kedden adják ki. Én a magam részéről hétfőn este

Egy rehabilitált jegyző fegyelmi ügye.

A bíróságok felmentették az erőszakos merénylet vádjá alól a volt mácsai jegyzőt, de fegyelmi uton Zimándra helyezték.

(Arad, június 15.) Rendkívül érdekes döntést hozott az aradi törvényszék mellett működő fegyelmi bíróság egy aradmegyei jegyző ügyében. Mint ismeretes, egy cselédleány még 1926-ban feljelentette Gruita Aurél akkori mácsai jegyzőt, hogy erőszakot követett el ellene. A jegyzőt le is tartóztatták. A vizsgálat, majd a törvényszéki fő tárgyalás rehabilitálta a súlyosan megvádolt Gruitát, amennyiben megállapította, hogy a feljelen-

HANAUSEK STONNER

Iskolytanító és nevelő intézet
pensióval egybekötve.

WIEN, I., Weihburg G. 10-12.

Nyilvánossági joggal felruházott néppolgári és főiskola. — Továbbképző tanfolyamok. — Nyelvek. — Zene. — Iparművészet. — Sport. — Gondos nevelés. — Hygénikus modern berendezés. 2915

megakadtak és a Kompass-bank beadta feljelentését.

— Én, és velem együtt a bécsi közvélemény nagyjából teljesen indokolatlannak tartjuk a Biedermann-fivérek vizsgálati fogságát. Meg kell egyébként jegyezni, hogy kaució ellenében már esetleg most is szabadlábra helyezhetnők a három Biedermann, miután azonban mindhárom teljes vagyonukat az Afeb. tartozásainak fedezésére rezerválták, ők maguk nem mennek bele, hogy ebből a vagyonból annyi elvonassék, amennyi a kaució letételéhez kell. Egyébként kétségtelen, hogy a nyomozás befejezte és a szakértői jelentések beérkeztek után a vádtanács a szabadlábrahelyezés mellett dönt, a kaució mel- lőzésévé.

— Ami magát az Afebet illeti, abban az esetben, ha a Kompass-bank a jövőben sem tanúsít nagyobb megértést e vállalat ügyeivel szemben, kétségtelen, hogy csődelfárás alá kerül. Ilyen körülmények között pedig a Kompass-bank és a többi hitelezők rendkívül rossz üzletet fognak csinálni, miután előreláthatóan csak minimális kielégítési kvótát kaphatnak.

hazautazom Aradra és valószínűleg tartom, hogy akkor magammal is hozom a feloszlatastról dekrétumot.

— Miért húzódik hétfőig a dekrétum aláírása, — kérdezte tudósítónk — amikor eredetileg úgy volt, hogy a dekrétumot már ma aláírják?

— Ennek oka az, — fejezte be az informálást Georgescu prefektus — hogy az új interimár-bizottság névsorán a belügyminiszter kívánsága szerint az utolsó pillanatban változtatásokat kellett eszközölni. Ez most már megtörtént, úgy hogy a feloszlatastról dekrétum aláírásának semmi akadályja sincs többé.

tés zsarolási kísérlet volt. Később a királyi tábla is foglalkozott az ügyvel, megerősítve Gruita felmentését.

A rehabilitáció dacára a fegyelmi eljárás folyt tovább ellene és ma mondták ki az ítéletet, amelyben megállapítják, hogy nem bűnös, ennek dacára mégis elítélik. A döntés, ugyanis kimondta, hogy Gruita Aurél jegyzőt, dacára annak, hogy ártatlan, fegyelmi uton más községbe kell helyezni. Az indoklásban a fegyelmi bíróság kimondja, hogy már azzal, hogy feljelentés történt ellene, hogy az egész községnek tudomása volt esetéről, csökkent a hivatalos tekintélye a község lakossága előtt és ezért a szolgálat érdekében való, ha elhelyezik. Miután időközben a jegyzőt Zimándra he-

Belvárosi mozgószínházak műsorai:

Premier **MAROSPARTI** Premier
ma 1/10-kor

Harry Piel

legszéppétebb filmje

Pánik

URANIA

ma 5, 7 és 1/10-kor

Szépség és fiatalság titkát

tanítja

Patt és Patachon

mai filmjében.

Premier **APOLLO** Premier
ma 5, 7 és 1/10-kor

Harry Piel

legszéppétebb filmje

Pánik

lyezték át, a büntetést már végrehajtottak veszély és újabb állomáshelyre nem küldik ki. Az ítélet indokolása nagy feltűnést keltett közigazgatási körökben.

H I R E K.

Hol van Franasovici?

A belügyminiszteriumban ma újból megerősítették tegnapi hírünket, amely szerint az államtitkár tegnap elindult Aradra. — Itt semmit sem tudnak érkezéséről.

(Arad, június 15.) Beszámoltunk mai számunkban arról, hogy Franasovici belügyi államtitkár Aradra utazott. Ma többen várták az alminisztert, aki azonban nem érkezett meg.

Bucuresti-i tudósítónk ezzel szemben ma éjjel azt jelenti telefonon, hogy a belügyminiszteriumban ma ismét megerősítették azt a hírt, hogy Franasovici tegnap este azzal a céllal, hogy Aradra megy, elutazott a fővárosból. Franasovici a belügyminiszterium közlése szerint Aradról Nagyváradra szándékozott tovább utazni, hogy ott is közigazgatási szemlét tartson. Nem lehetetlen, hogy az államtitkár ma Oradeára utazott és majd onnan jön át Aradra, vagy pedig másképp változtatta meg programját és valahol megszakította útját.

Mária királyné utazása. Bucurestiből jelentik: Mária királyné és Ileana hercegnő több heti tartózkodásra Balcic tengeri furdóba utaznak.

Jelentkezzenek a Romániában élő bécsi háztulajdonosok. A bucuresti-i osztrák konzulátus ma közli, hogy mindazon romániai egyének, akiknek Bécsben házuk van, azt augusztus 15-ig jelentsék be a bucuresti-i osztrák konzulátuson, hogy az új telekkönyvekbe tulajdonuk legyen vezetve. Bécsben tudvalevőleg most pótolják az igazságügyi palota égésénél elpusztult telekkönyveket és ezért van e jelentkezésekre és tulajdonigazolásokra szükség.

Bizalmat szavaztak a francia kormányának. Párisból jelentik: A kamara tegnap 342 szavazattal 167 ellen, tehát kétharmad többséggel először szavazott bizalmat a kormányának Uhry szocialista képviselő interpellációja elvetésében. A képviselő a letartóztatott kommunista képviselők ügyében interpellált.

Szent Bertalan-éj Tiencsinben. Pekingből jelentik: Tiencsin lakosságának az elmúlt éjjel borzalmas éjszakája volt. Katonaszökevények nagy csoportja gyújtogatott, ölt és rabolt egész éjszaka. Az utcákon a holttestek halmai feküdtek.

Zenés mise az aradi görög katolikus templomban. Vasárnap délelőtt 10 órakor zenés nagymise lesz az aradi görög katolikus templomban. A misét Niculescu lugoji görög katolikus püspök pontifikálja, az énekeket pedig a Hubic-kórus adja elő.

Óriási kárt okozott az időjárás Magyarországon. Budapestről jelentik: Az abnormális tavasz és a legutóbbi jégverések nagy kárt okoztak az országnak. Két hét alatt a kár több száz ezer pengőre emelkedett. Vas megyében sokezer hold termés ment tönkre, míg Veszprémben, ahol hosszú évek sora óta nem volt jégverés, két hét alatt 200.000 pengő jégkárt jelentettek be. A vas megyei vihar 564.000 pengő kárt okozott egy fél óra alatt.

Egy millió ember ment tönkre a newyorki földrengésben. Newyorkból jelentik: A nagy földrengés következtében több mint egy millió ember veszítette el vagyonát. A krach kedden kezdődött meg és évtizedek óta a legnagyobb árzuhanás volt. A forgalom is rekordot ért el, hétmillió részvény cserélt gazdát.

Amnesztia egy aradmegyei gazdának. Oprean German ágrisi gazdánál még 1923. nyarán, községi adóhátraléka fejében foglalatást fogantatosítottak. A hatósági közegek megjelenése annyira elkésértette Opreát, hogy villát ragadott és azzal nekítámadt a végrehajtnak. Hatóság elleni erőszak és súlyos testisértés címén indult meg az eljárás Oprean German ellen, akivel szemben az aradi törvényszék III. szekciójának büntetőtanácsa, az amnesztia törvény értelmében ma megszüntette az eljárást.

Bethlen gróf a nemzetközi antibolsevista akció élén.

A magyar parlament köszönete az angol felsőháznak.

Budapestről jelentik: A költségvetési vitában ma Széchenyi Aladár gróf szólalt fel, aki megemlékezett Rothermere lordról, kijelentve, hogy nem az első, aki Angliában Magyarország érdekében akciót indított. Az angol felsőházban Lord Newton és társai emeltek először szót Magyarországot ért indítványt tett, hogy feliratot küldjenek az angol felső-

háznak, megköszönve az érdeklődést és kérést a további támogatást. Egyben ezután kell felhívni a figyelmet a bolsevik veszedelemre és propagandára. Álljon Bethlen gróf miniszterelnök a külföldi propaganda élére és teremtsen meg a bolsevizmus elleni nemzetközi szervezetet.

Titkos vágóhidat fedeztek fel Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosban ma egy titkos vágóhidat fedeztek fel, ahol döglött állatok husát mérték ki hallatlan piszokban a szegényebb néposztálynak. A vágóhid alkalmazottait letartóztatták. Az eset miatt Bucurestiben igen nagy a felháborodás.

Tévedésből kivégeztek egy mexikói polgármestert és nyolc hivatalnokát. Mexikóból jelentik: Huantla városában a katonai hatóságok rémrengően kivégezték a polgármestert és nyolc hivatalnokát, állítólag Callez elnök és a hadügyminiszterium távirati utasítására. Most kiderült, hogy a táviratot a polgármester személyes elcsépei hamisították meg.

Adóárverés az aradi uccán. Nagy megrázkóztatást keltett ma délelőtt, hogy az aradi pénzügyigazgatóság rendeletére a pénzügyi palota előtt több tisztviselő közbenjöttével dobszóval és hangos kiabálások közben árverést tartottak a szerencsétlen adófizetőkől adóhátralék fejében lefoglalt és elszállított butorok és egyéb ingóságok felett. A szokatlan látvány természetesen hatalmas csődületet okozott és az emberek megütközéssel fogadták a pénzügyigazgató különös intézkedését, amellyel gúnyt űztek a fizetni nem tudó szerencsétlen emberek tragikus sorsából. A cirkuszmatványoknak is beillő látvány ugyan hatalmas csődületet vonzott, de — és az egész dologban ez a legjellemzőbb — alig akadt egy-két árverelő, aki igényt tartott volna a szomorú idők eme még szomorubb objektumaira és ezért aztán a pénzügyigazgató szokatlan eljárása csúfos kudarcot vallott.

Slazenger-tenisz-labdák,
racketek legolcsóbban Oláh Sándor cégnél

A kisvasut majdnem összeütközött egy tehervonattal. A kisvasuti személyzet elővigyázatlanága majdnem végzetes szerencsétlenséget idézett elő ma délelőtt Aradon. A déli fél kettőkor a vasuti állomás felé induló kisvasut a motorállomásnál szabályszerűen bevárta, míg az ellenvonat elhaladt mellette, majd amikor jelezték, hogy szabad a vonal, gyors tempóban (már amennyire a kisvasut gyors lehet) haladt az állomás felé. A Holtmaros hidjánál váratlanul feltűnt ekkor egy tehervonat, amely a szokottnál sebesebb tempóban jött szembe a személykocsival. Az összeütközés elkerülhetetlennek látszott és az utasok rémülten ugrottak fel helyükről és készültek leugrani a kisvasutról. A személykocsi mozdonyvezetőjének lélekjelenlétén mulott, hogy komolyabb baj nem történt, mert hirtelen, akig néhány centiméternyire a tehervonattól, megállította a mozdonyt. Ez az eset mementóul szolgálhat az illetékeseknek arra, hogy a személyzet lekiismeretességre való szoktatásával elkerülje, hogy a legközelebbi esetben ne történjék összeütközés.

Új gramofon-lemezek érkeztek Kerpelhez.

Betörés Aradon. A mai napon a IV. kerületi rendőrségen jelentést tett Bun Péter Strada Neculcea (Part-ucca) 11. szám alatti lakos, hogy ismeretlen tettesek több házi eszközt és pénzüsszeget távolléte alatt elhoptak lakásából. A nyomozás megindult.

Az aradi korcsmabetörők az ügyészségen. Mai számunkban jelentettük, hogy egy Miron Costin (Leiningen-uccai) korcsmában megkísérelt betörésnél Hutt Savu és Dehelean György micalacai lakosok rajtavesztettek, akiket a rendőrség az utóbbi napokban elkövetett összes korcsmai betörésekkel is meggyanúsított. A rendőrségen megkezdődtek a letartóztatott egyének kihallgatásai, akik csakhamar bevallották, hogy ők a legutóbbi korcsmai betörések tettesei. Kihallgatásuk után átkísérték az ügyészségre, ahol előzetes letartóztatásba helyezték őket.

Ahol van állatvédelem. „Állatok kinzása, éhségen, szomjúságon, betegen tartása, elhanyagolása, felesleges ölése hasznos háziállatoknak, az éneklő madarak összefogdosása és üldözése az állatvédőegyesületi titkárságnak tudomására hozandó.” Ez a felhívás nem Aradon, hanem Timisoarán jelent meg. A timisoarai állatvédőegyesület Timisoara, III. kerület, Király-ucca 9. szám bocsájtotta ki. Aradon az állatvédelemmel, amióta Lukácsy Lajos meghalt, senkisésem törődik. Pedig itt is üdvös lenne a fentihez hasonló figyelemzetés. De a panaszokat nincs kinek bejelenteni, mert Aradon az állatvédő egyesület nem működik. Kezdjük a csirkeköfakkal, akik a majorságokat lábuknál fogva, fejüket lefelé forgatva, kínálgatják eladásra. Ez ugyan Aradon is tilos, de miután szegény jószágok nem tudnak ez ellen tiltakozni, a köfákat pedig senkisésem figyelmezteti, a jószágok kinzása zavartalanul folyik. A városban sok a gazdátlan kutya. Ezek a szerencsétlen állatok többnyire a hetipiacra jövő vidékiekkel kerülnek be Aradra, hol étlen, szomjan kóborolnak és nem csoda, ha előbb-utóbb a veszettség tör ki rajtuk és utjukban embereket, állatokat marnak meg. Ennek a veszedelemnek elejét lehetne venni, ha az uccák különböző helyein itatókat állítanának fel és az ételtől visszamaradt hulladékot (csontokat, száraz kenyeret, stb.) helyeznének el. A teher szállító kocsikat annyira megterhelik áruval, hogy az amugy is rosszul táplált lovak nem bírják a nagy sullyal megbirkózni. Megkezdődik az ostor működése. Közben nem veszik észre, hogy a kocsik kereke a hőségtől felolvadt aszfaltba süppedt. Aki az ilyen jelenetet már végig nézte, el tudja képzelni, hogy mit szenvednek ezek az állatok. Beszélhetünk még a kutyáknak nem a mai korba való összefogdosásáról, amit a gypmester és derék legényei végeznek. Azt hisszük, még a legedzettebb idegzetű ember szíve is megesne azon a látványon, amikor a kutyapecér a kutyát a luokkal elfogja, a levegőben egynéhányszor megforgatja és aztán, mint aki jól végezte dolgát, bedobja a kutyaketrebe. Folytathatnók az állatkinzás különböző módzatait, de azt hisszük, egyelőre ez is elég ahhoz, hogy az illetékes ténylezők figyelmét felhívjuk, hogy ezen a téren sürgősen tenni kell valamit. Az állatbarátokat pedig arra kérjük, hogy ott, ahol a felsorolt esetek valamelyikével találkozunk, vagy más hasonló természetű állatkinzást látnak, emeljük fel tiltakozó szavukat a szenvedő állatok érdekében.

Feljelentett aradi kereskedő. Az aradi kereskedelmi és iparkamara a mai napon feljelentést tett a rendőrségen Fisztmann Lajos kereskedő ellen okiratmegsemmisítés címén. A vizsgálat megindult.

Gyalog a világ körül. Newyorkból jelentik: Egy Eastmann nevű utazó elhatározta, hogy Massachusetteből Párisba gyalogol el. Utját meg is kezdte a Behring szorosától, amelyen keresztül szánnal utazott Szibériába. Terve szerint 1929. karácsonyán lesz Párisban.

Felvétel a Széchenyi Kollégiumba. Az Országos Iparos Szövetség, amelyet a háború után Rubinek Gyula v. keresk. miniszter alapított és ma dr. Ugron Gábor ny. miniszter elnökle, dr. Rubinek István és dr. Dési Géza orsz. képviselő társelnöksége alatt működik, Budapest legszebb helyén fekvő államilag engedélyezett Széchenyi Kollégiumába 1928-29. tanévre száz középiskolai, szakiskolai, akadémiai és egyetemi hallgatót stb. vesz fel. A jeles tanérok s állandó orvosi felügyelet alatt levő, legkitűnőbb ellátást nyújtó Széchenyi Kollégium leggyönyörűbb célú kulturintézménye a szövetségnek, amely ezzel a polgári társadalom gyermekei számára a szülői otthon pótolja. Felvételért az Országos Iparos Szövetség elnökségénél (Budapest, Zrínyi-ucca 7. Magyar Jelzálog Hitelbank palotája) kell mielőbb jelentkezni.

— Elmarad a kisantant dunai kirándulása. Bucurestiből jelentik: A kisantant konferenciája után nem tartják meg a tervezett dunai kirándulást, mert Benesnek pénteken este el kell utaznia. A cseh külügyminiszter Genfbe megy, ahol részt vesz a biztonsági és döntőbírósi konferencia ülésén.

— Rasputin leánya kártérítésért perli atyja gyilkosait. Párisból jelentik: Szolowjew Borisné, Rasputin leánya, aki Párisban él, pert indított a bíróságnál 25 millió frank kártérítés és kamataiért Juszuov Félix herceg és Pavlovics Dimitrij nagyherceg ellen, azon a címen, hogy a két herceg az értelmi szerzője az atyja ellen elkövetett gyilkos merényletnek. Juszuov herceg jelenleg szintén Párisban tartózkodik. Az ügyet Morris Garçon ismert párisi ügyvéd vállalta, aki több szenzációs bűnügyben szerepelt védőként és akinek az a felfogása, hogy a francia bíróság a gyilkosság ügyében nem ítélkezhet, a kártérítés kérdésében azonban jogerősen dönthet.

— Katasztrófa érte a francia légitollát. Párisból jelentik: Szerda éjszaka a francia légitollata egyik, husz egységből álló osztagja Nancyból a leburgeti repülőtérre igyekezett és Páris környékén heves zivatarba jutott. A husz gépből csak négy érkezett meg baj nélkül. Öt gép Páristól északra haltott végre kényszerlezárást, egy gép leszállás előtt felborult és darabokra tört, míg a többi tíz gépről még semmi hír nem érkezett. Valamennyi gép többé-kevésbé megsérült és utasai is megsebesültek.

— Meghalt Pankhurst asszony, az első szüfrazsett. Londonból jelentik: Pankhurst Eveline asszony, az első szüfrazsett ma meghalt 70 éves korában. Pankhurst asszony szervezte meg először 1903-ban Londonban a női szabadság ligáját. A parlament ellen mondtott izgató beszédeiért többször letartóztatták, sőt hazaárulás miatt három évi börtönre ítélték. Büntetését azonban nem töltötte ki, miután a világháború kitörésekor kegyelmet kapott.

— Agyonlőtte magát egy sikkasztó postafőnök. Bucurestiből jelentik: A targonca postafőnök, Nicolae Grigore, akit sikkasztás miatt köröztek, a bucuresti-i Frunzeti szállodában ma agyonlőtte magát, épen abban a pillanatban, amikor a rendőrség emberei kopogtattak szobája ajtaján, hogy letartóztassák.

— Közvetlen telefonvonal Berlin és Buenos Ayres között. Berlinből jelentik: A postavezérlő igazgatóság közlése szerint augusztusban megnyílik Berlin és Buenos-Ayres között a telefonösszeköttetés.

— Nyugdíjasok figyelmébe. A nyugdíjas egyesület vezetőségének szorgalmazására az alább soroltak e hó 22. és 23-án, pénteken s szombaton vegyék fel nyugdíjhátralékaikat és pedig: Schweffer Amália 56.304 lej, Siket Antal 5030 lej, Sajti Iuon 18.978 lej, Mummer Pavel 5.664 lej, Szemök Alexandru 18.978 lej, Vékony Károly 18.978 lej, Kovács Iuon 18.978 lej, Német Iuon 18.978 lej, Gyulay József 3.956 lej, Német Alexandru 18.978 lej. Ezen nyugdíjösszegek az aradi állomás fizetőpénztáránál lesznek kifizetve. Egyben értesítjük a volt Acsev. nyugdíjasokat, hogy a választott bizottság megkeresést intézett a közlekedésügyi minisztériumhoz, hogy ha a nyugdíjoknyvek kiállítására és számfelvétele huzamosabb időt igényelne, akkor a júniusi nyugdíjat még a régi rend szerint folyósítják. Ennek a kérelemnek eredménye, hogy e hó 22-én és 23-án az összes aradi volt Acsev. nyugdíjasok ki lesznek fizetve a régi rendszer szerint és pedig honra az állomás pénztáránál. Kérjük a volt Acsev. nyugdíjasokat, hogy 22-én és 23-án okvetlen vegyék fel nyugdíjaikat s azokat is értesítsék, akik nem olvassák újságot, mert akik a jelzett időben nem veszik fel, azoké vissza lesz utalva és a reklamálása sok időt vesz igénybe. Ez alkalommal újra felkérjük mindazokat, akik tagdíjhátralékaikat nem fizették be, vagy belépni óhajtának az egyesületbe, ott helyben rendelkezésükre állanak megbízott tisztviselőink. Figyelmeztetjük mindazokat, kik tagdíjat fizetni óhajtának, hozzák magukkal egyesületi könyvecskéjüket is. Megnyugtattuk mindazon kartársainkat, kiknek nyugdíjhátralékaik nem érkeztek le, hogy részünkről folyton nyilvántartjuk és azt folyton reklamáljuk. A volt MÁV-nyugdíjasok bonjai még nem érkeztek mind le, így nem tűzhető ki a nyugdíjfizetés napja. Egyesületünk titkára igen sok fontos ügyben e hó 15-én Timisoarára utazott az ottani nyugdíjbizottsághoz. Az elnökség,

Nagybeteg leány titokzatos szökése az aradi kórházból

Eszméletlen állapotban az uccán találták meg.

(Arad, június 15.) Néhány nappal ezelőtt az aradi kórházból megszökött egy súlyosabb beteg leány: Helgean Magdolna és a megindult nyomozás eredménytelen maradt. Az eltűnt leánynak nyoma veszett. Tegnap az esti órákban egy külvárosi uccában az arra járók egy eszméletlen leányra bukkantak.

Értesítették a rendőrséget, aki mentőkért telefonált és a leányt beszállították a kórházba. Csakhamar kiderült, hogy az eszméletlen leányban épen a megszökött Helgean Magdolnát vitték vissza. A vizsgálat megindult, hogy a leány miért hagyta el a kórházat annak idején és hol töltötte távollétének idejét.

Megtalálták a Nobile-expedíció három tagját.

Már alig hallatszik Nobile segélykérő rádiójele. — A tábornok bizik a megmenekülésében. — Jegesmedvék veszélyeztetik a hajótörtek életét.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A kingsbaji jelentések szerint a Braganza parancsnoka tegnap este szikratávíratot adott le, amely szerint elérte North Osland szigetét és ott arról értesült, hogy a Hobby jégtörőhajó kutyaszános expedíciója megtalálta az Itália három hajótöröttjét. A hajótörötteket Nobile küldötte, hogy a jégmezőkön keresztül Nord Cap felé gyalogoljanak. Nevük: Mariam, Zappi és Malgreen.

A Citta di Milano tegnap már alig tudta venni Nobile rádióállomásának jeleit. Tegnap este Nobile pozícióját az északi szélesség 80-ik foka 38 perce és a keleti hosszúság 27 foka és 49 percében állapította meg. Ezek szerint a jégtábla már hét mérföldnyire van az első helytől, ahonnan Nobile első jelentését küldte.

— Gyilkost egy bécsi uriltu. Bécsből jelentik: Több hónappal ezelőtt Mödling mellett meggyilkolta és kifosztva találták meg Horstein sófőrt. A gyilkost, hosszas nyomozás után, csak tegnap sikerült kézrekeríteni. A gyilkos egy előkelő, magasztos köztisztviselő fia, akinek a nevét egyelőre titkolják és aki autón szökött. A csendőrok megállást parancsoltak, azonban rájuk lőtt és csak nagy nehezen sikerült letartóztatni.

— Csődkerések az Egyesült Bank ellen. Az aradi törvényszék csődbírósága ma újabb tárgyalást tartott az összeroppant aradi Egyesült Bank R.-T. csődügyében. Mint már ahhoz a timisoarai (temesvári) tábla is hozzáfűrt, Deutsch Miksa és társai csődkeresetében a törvényszék utasította a bank felszámoló bizottságát, hogy a kérdéses összegeket sürgősen helyezze bírói letétbe s a tárgyalás folytatását 18-ikára napolta el, amikor is az újabb csődkerelmek ügyében is megtartják a tárgyalást.

— Hogyan lett a Király Színház kis görlemből New-York hálószoba-királynője? A Színházi Élet e heti számában szenzációs cikket közöl egy kis görlemből, aki elindult Budapestről és a legnagyobb karriert futotta be Amerikában. Ma több ezer dollár boldog tulajdonosa és ő tervezte legutóbb Greta Garbo husz ezer dolláros hálószobáját. Gulliver Pesten! Pompás illusztrációkkal tarkítva Gulliver pesti kalandjait, közli Incze Sándor népszerű hetilapja. Az új számba Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes, Egyed Zoltán, Emőd Tamás, Juhász Gyula, Paulini Béla, Váró Andor stb. irtak cikket, riportot. Egyfelvonásos és háromfelvonásos darabmellékletek és ingyenes nyolcdalal kottafűzet van még az új Színházi Életben, amelynek egyes száma 40 lej, negyedévi előfizetési ára 450 lej. Kiadóhivatal Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. sz.

— Az Erdélyi Rendőr- és Védőkutya Egyesület, Arad, e hó 17-én, vasárnap délután 7 órakor, a Lovasberényi-vendéglő külön termében (Szent Pál-ucca) évi közgyűlését tartja, amelyre a klubtagok szíves megjelenését kéri. Lovasberényi s. k. alelnök. Erdélyi s. k. titkár.

— Piaci árak. Burgonya 6—7 lej, újburgonya 10 lej, hagyma 20 lej, tehénturó 18 lej, juhturó 48 lej, vaj 100—120 lej, cseresznye 10—15 lej kilogrammonként, tojás 2 lej darabja, zöldség 3 lej csomója, uborka 4—8 lej darabja, tej 5—6 lej, tejjel 40 lej, bab 10 lej literje. A baromfi piac árai: sovány liba 100—120 lej, sovány kacska 70—150 lej, tyúk 100—140 lej, csirke 50—120 lej párja, kövér liba 250—300 lej, kövér kacska 120—180 lej darabja. Az állatvásár árai: Marha 14—19 lej, borjú 30—33 lej, sertés 29—35 lej, bárány 17

Az éjszakai jelentések szerint Nobile közölte a Citta di Milano parancsnokával, hogy a mentőakciókról szóló jelentések megnyugtatták. Bizik abban, hogy rövidesen elérik a Károly-szigetet, ahol biztos menedéket és bőséges madártáplálékot talál. A jelenlegi helyzet felette veszélyes, mert a jegesmedve-csordák elszaporodtak és nem egyszer életveszedelemben forogtak. Sürgősen tegyvereket kérnek.

A párisi jelentések szerint Bullbaud francia pilótaórnagy egy hidroplánnal részt vesz Nobile felkutatásában. A gépet Amundsen rendelkezésére bocsátják.

Stockholmból jelentik: A finn kormány egy Junkers hidroplánt küld Nobile és társai megmentésére és utnak indítja e célból a leg-erősebb jégtörő hajót is.

lej kilogrammonként élősúlyban. A gabonapiac árai: buza 980—1000 lej, kukorica 760—780 lej, árpa 780—800 lej, zab 850—880 lej méter-mázsánként.

Lenin jobbkarja lehanyatlott...

A vörös cár bebalzsamozott holtteste megmozdult. — Nagy riadalom Moszkvában.

Moszkvából jelentik: Ismeretes, hogy aKor, amikor Lenin meghalt, bebalzsamozták és a főúton mauzoleumba helyezték el, ahol munkásruhában feküdt. Állandóan zarándokok jártak a mauzoleumban a megtekintésére. A napokban azután váratlan esemény történt. Lenin jobbkarja ismeretlen okokból lehanyatlott. A mauzoleumot a hatóságok elzárták a látogatók elől, majd megindult a vizsgálat a furcsa eset kiderítésére. Az a vélemény, hogy a bebalzsamozásban résztvevő német professzor megsabotálta a balzsamozást.

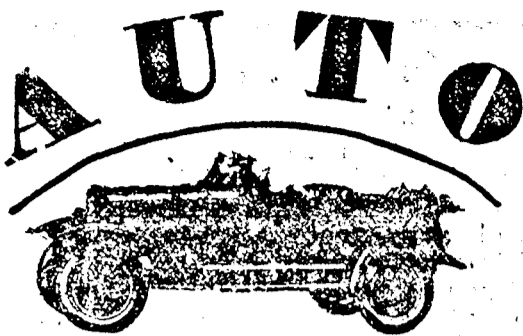
Sulyok püspök Aradon.

A főpap aradi tartózkodásának részletes programja

(Arad, június 15.) Holnap fejezi be dr. Sulyok István erdélyi református püspök Arad megyében látogatási körútját. Ma este negyed 9 órakor a püspök Csérméről jövet Aradra érkezett, az éjszakát itt töltötte el Csécsi Imre esperésnél, holnap reggel pedig autón Szentleányfalvára megy, ahol nagy ünnepségekkel várják az egyházfőt. Lovasbandérium jön elébe egész Aradváros határáig, a faluban pedig istentiszteletet tart és prédikál Sulyok püspök, majd pedig részt vesz a közében.

Szombat délután érkezik vissza dr. Sulyok István Aradra, erdélyi körútjának utolsó stációjára. A püspök, akit hívei körútján mindenfelé lelkes ünneplésben részesítettek, délután 6 órakor az aradi presbiteriumot fogadja. Este Leölkes Béla vezérgazgató látja vendégül Sulyok püspököt. Vasárnap délelőtt háromnegyed 10 órakor istentisztelet lesz a református templomban, amelyen a püspök imát és beszédet mond, utána pedig fogadja a különböző küldöttségeket. Ezután a püspök Print Lajos ev. püspökkel együtt elmegy az aradi zsidó-templom 100 éves fennállásának jubileumára, ahol üdvözölni fogja az ünnepelő vallásfelekezetet. Ezen a jubileumi ünnepségen részt vesz a presbiterium és a református négyelet küldöttsége is, amelyek részről ugyancsak üdvözölő beszédek fognak elhangzani.

Délután két órakor közeledik a Fehér Kezesthen Sulyok püspök tiszteletére, aki előreláthatólag még vasárnap délután elutazik Aradról haza, székhelyére.

A városi közlekedés bajai.

A kocsitron sétálók szektája. — Ujságolvasás robogó autók között. — A biciklisták hiúsága.

(Arad, június 15.) Nálunk, ahol az automobilizmus még gyermekcipőben jár, sajnos, nincs még tudatában a gyalogjáró közönség annak a veszélynek, amelyet ezek a gyors gépek okoznak. A statisztika azt mutatja, hogy a kisvárosokban aránytalanul nagyobb az autóbalesetek száma, mint a nagyvárosokban, ahol már belevésődött a gyalogjárókba, hogy ha át akarnak menni az uttest tulsó részére, számolniuk kell a rájuk leselkedő veszedelmekkel. Igen gyakori jelenség nálunk, Aradon az, hogy a gyalogjárók közül kiválik egy egyén, és anélkül, hogy hátra, vagy oldalt pillantana, nekivág az uttestnek. Néha tíz-husz lépésnyire, de igen sokszor közvetlenül a háta mögött jön egy autó, amelynek vezetője minden ügyességét és erejét igénybe kell, hogy vegye, hogy a lendületben lévő kocsit leállíthassa. Ez természetesen nem használ se a fékpoáknak, se a kapcsolóműnek és ezenfelül a gyakori tempóváltoztatás a benzin fogyasztásnál is érezteti a hatását. Mindezek előtt azonban emberi épséget veszélyeztet ez, amit egy kis oldalpillantással el lehet kerülni. Érdekes az, hogy az ilyen elgázolásoknál 80 százalékban az autó vezetőjét hibáztatják, holott a természet törvénye az, hogy a gyöngébb féljen az erősebbtől. Ma nálunk még az a helyzet, hogy egy 60 lóerővel haladó autó vezetőjének kell remegnie a két emberi láberővel haladó gyalogjáró könnyelműségének a következményeitől.

Van azután egy különálló emberfajta: a kocsit közepén sétálók szektája. Ennek a fajtának az eliteje pedig az, amely a kocsit közepén sétál és ujságot olvas. Ezek az egyének minden autós előtt arról nevezetesk, hogy mereven elzárkóznak még a leghangsabb autótülők meghallása elől is. Hogy ezt miért teszik, azt nem lehet tudni, de egészen valószínű, hogy nem félnek attól, hogy egy esetleges elgázolás esetén az autónak valami baja történik. — Egy talán még rettegettebb mumus, a kerékpárosok tömege, akik hallatlan virtuozitással és isteni szabálytalansággal veszik a legélesebb fordulókat a sarki rendőrök orra előtt, akiknek ugyáltszik csak arra van megbízatásuk, hogy az autósokat írják fel, a kerékpárosokat azonban elnéző mosollyal engedik befurakodni a leg-sűrűbb tömegbe is, ahol néha csak hajszálon mulik, hogy bajt ne okozzanak. A konflisokról nem is beszélve, akiknek ugyáltszik privilégiumuk a szabálytalan hajtás.

Érdekes jelenség, hogy a kerékpárosok igen rossz néven veszik, ha megelőzik őket. Nem lehet tudni, hogy lekicsinylésnek tartják-e, avagy bosszantásnak, annyi tény, hogy hatalmas energiával fekszenek neki a pedálnak és cikk-cakkos vonalban menve, lehetlenné igyekeznek tenni az előzést. Ez azonban a kerékpár kevésbé stabil tulajdonsága révén, igen nagy veszélyt rejt magában. Igen sok autósárhányó és bicikli viseli magán a kerékpárosok virtuóz hajlamainak nyomait. Szó lehetne még arról, hogy Aradváros uccái heti-

vásárokon a közlekedés bábeli zürzavarának a képét mutatják, továbbá a közlekedési rendőrök hiányos képzettségéről is, ezeknek a megjavítása azonban egyelőre utópia.

Ezek volnának főbb vonásokban a városi autóközlekedés bajai, míg az országuti közlekedésre legközelebb térek ki.

Hegyesi Zoltán.

Javítják az aradmegyei utókat.

Az állami utak rendbentartására nem ad pénzt a kincstár.

Általános a panasz már hosszú évek óta a rossz és autók számára csaknem járhatatlan aradmegyei utak miatt. Ugyáltszik azonban, hogy e panaszok most majd fokozatosan meg fognak szünni, mert a megye vezetősége elhatározta, hogy az államépítészeti hivattal hozzáálltat az elhanyagolt aradmegyei utak jobb karba hozására. Erre vonatkozólag különben illetékes helyről az alábbi információt kaptuk:

— Az idej megyei költségvetésbe, amelynek approbálása már a legközelebbi jövőben várható, 7 millió lejt vettek fel az aradmegyei utak javítására. Tekintettel arra, hogy Aradmegyében a megyei utak 700 kilométert tesznek ki, ez az összeg nem mondható valami túlnagynak, mert hiszen, ha ezt a hétszáz kilométernyi utat ideálisan rendbe akarnók hozni, arra 80—100 millió lejt kellene fordítani. Ez a hétmillió lejt is elegendő azonban arra, hogy mellőzve a luxuskiadásokat, valami 400 kilométert kavicsolással annyira rendbe lehessen hozni, hogy az az autó- és kocsiforgalom lebonyolítására megfelelő legyen. Az idej utjavítási programnak egyik kiemelkedő pontja lesz a gurahonti vasbeton Körös-híd megépítése. Ez a híd tavaly leszakadt és valami két hónapig nem lehetett közlekedni a Körösön át.

— Az idej utjavításra szánt összeg jóval nagyobb mint a tavalyi, meg a tavalyelőtti, a mellyel csak 70 kilométert lehetett javítani. Georgescu prefektusnak köszönhető, hogy az idén nagyobb összeg jutott e célra és remélhető, hogy így fokozatosan három év alatt sikerül rendez állapotba hozni a megyei utakat. Az állami utaknál — sajnos — rosszabb a helyzet, mert az állam az utjavításokra nem fordít pénzt. Most is Georgescu prefektus közbenjárásának lesz köszönhető, ha a megye legrosszabb utrésze, az arad-micalacai szakasz, a mely állami út, meg lesz javítva.

— Baj az is, hogy az államépítészeti hivattal személyzete igen kicsi. Békében 7 mérnök dolgozott ott, most kettő, a műszaki alkalmazottak száma pedig 10 helyett 4. Mindamellert remélhető, hogy ha úgy, mint az idén, nagyobb összeget kap a hivatal utjavítási célokra, pár év alatt rendbe jönnek az aradmegyei utak, s az autóforgalom kifogástalan lehet.

„Automobilia“ S. A.
 Str. Moise Nicoara 2., színházzal szemben,
 (volt Petőfi-utca sark.)
 Ford-Fordson alkatrészek, mindennemű felzereléssel
 cikkek. — Autóköpponyok. — Tömörgeumik.
 Telefon 528. 3201

Nemzetközi államjelzótáblák. Annak a gépjárműnek, mely a külföldre akar menni, a nemzetközi igazolványon kívül tudvalevőleg szüksége van egy államjelző táblára is, amely a gépjárművek rendszámtáblája mellett foglal helyet a kocsik hátsó végén. Az ovális alakú, 30 cm. hosszú és 18 cm. magas fehér táblán fekete latin nagybetű jegyzi azt az országot, ahonnan a gépkocsi való. Motorkerékpároknál a jelzótábla 18 cm. hosszú és 12 cm. magas. Nemzetközi megállapodás értelmében az államokat jelző betűk a következők: Németország = D. Északamerikai Egyesült-Államok = US. Belgium = B. Brazília = BR. Nagybritannia és Írország = GB. Bulgária = BG. Columbia = CO. Chile = CH. Cuba = C. Dánia = DK. Danzig = DA. Egyiptom = ET. Ecuador = EQ. Spanyolország = E. Észtország = EW. Finnország = SF. Angol-India = B. I. Franciaország, Algír és Tunisz = F. Guatemala = G. Görögország = GR. Haiti = RH. Magyarország = H. Ir szabadállam = SE. Olaszország = I. Lengyelország = PL. Lichtenstein = FL. Litvánia = LT. Luxemburg = L. Ma-

rokko = MA. Mexiko = MEX. Monaco = MC. Norvégia = N. Panama = P. Paraguay = PA. Hollandia = NL. Holland-India = IN. Peru = PE. Portugália = P. Romania = RM. Saar-terület = SA. Jugoszlávia = SHS. Sziám = SM. Svédország = S. Svájc = CH. Sziria és Libanon = LSA. Csehszlovákia = CS. Törökország = TR. Oroszország = SV. Uruguay = U. Lettország = LR.

Amerikai utomobilon Európában. Az amerikai kereskedelemügyi minisztérium kimutatása szerint 1927-ben az Európában eladott utomobilon 25 százaléka amerikai eredetű volt. A statisztikába felvett 24 ország közül 14-ben több volt az amerikai eredetű kocsi száma, mint az összes egyéb kocsié, és csak 4 országban maradt az amerikai kocsi eladási forgalma 10 százalék alatt. Ezek az országok: Franciaország és Csehszlovákia (5 százalék), Olaszország és Ausztria (9 százalék) saját nagy utomobiliparral rendelkeznek. Abszolút legtöbb amerikai kocsit, 21.000 darabot, Németországban sikerült elhelyezni. Érdekes, hogy az északeurópai országok jóformán csak amerikai kocsikat vesznek. Finnország 90 százalékkal, Svédország 86 százalékkal, Dánia, Norvégia 85—84 százalékkal, míg Románia 75 százalékkal. Magyarország 45 százalékkal szerepelnek a kimutatásban.

A közkedveltségnek örvendő „Berliet“ autotaxi vállalat irodáját Strada Simului 2. (Gutzjahr-telep) alá helyezte. Telefon 672.
 A közönség mindennemű megkeresését az új címre kéri a vállalat. — Nyári kiránduló turistákra rendkívül alkalmas a „Berliet“-taxi, amely olcsó, gyors és kényelmes. 8209

A gépkocsi menetiránya. Tudvalevő, hogy Európa különböző országaiban a gépkocsi hajtási iránya más és más. Nálunk, Romániában például a jobbra hajtás szabálya van érvényben s jobb a gépkocsi menetiránya Európa legtöbb országában, így Belgiumban, Bulgáriában, Dániában, Finnországban, Franciaországban, Görögországban, Hollandiában, Jugoszláviában, Lengyelországban, Németországban, Norvégiában, Olaszországban, Spanyolországban és Svájcban. Ezzel szemben Angliában, Csehszlovákiában, Magyarországon, Svédországban és Ausztriában bal a gépkocsi menetiránya. Érdekes, hogy nem egész Ausztria területén hajtanak balra a gépkocsi. Ausztria egyik tartományában, Vorarlbergben, jobb a menetirány.

Tömeges autóbalesetek Bucarestiben. Érdekes adatokat közöl Bucaresti autóforgalmáról a Cuvantul. Eszerint a fővárosban naponta átlag 8—9 ezer autó közlekedik, ami azonban a felületes szemlélő számára ennek legalább a tízszeresét mutatja. Az utvonalak, uccák és terek ugyanis meglehetősen szűkek és bár a közlekedést erélyesen megrendszabályozták, a torlódást a szűk utak miatt lehetetlen kiküszöbölni. Ennek a következménye aztán, hogy naponta négy, öt, sőt gyakran tíz személyesbulyosabb kimeneteli autószerencsétlenség történik. Egyedül az állami és közigazgatási hivatalok 2000 autó felett rendelkeznek, nem számítva ide a katonai hivatalok és a katonai autópark kocsijait. A hadügyminisztérium autóparkja 400 személy- és teher szállító kocsiból áll. A miniszterek és ismert politikusok saját autójának száma meghaladja a háromszázat, míg ezzel szemben a cotroceni autópark 36 személyszállító gépkocsiból és hat autókamionból áll. A közvélemény és a sajtó részéről sűrűn hangzik el panasz a minisztériumok tulajdonú autóparkja miatt, amelynek sürgős és lényeges leépítést követelik.

Az új Chevrolet kocsi. Az új Chevrolet kocsi, amely iránt most igen nagy kereslet nyilvánul meg, több újítást alkalmaztak. Ezek között a leglényegesebb a közbeiktatott termosztat készülék, amely csak a legdrágább kocsikon van meg és amely arra szolgál, hogy a motor könnyen turába jöjjön és elzárja a vízcirkulációt mindaddig, ameddig a hűtővíz a 70 fokot el nem éri. Csökkent az új kocsi üzemi költsége is, mert az új gép kevesebb benzint használ, az olaj kenőképességének időtartama pedig 50 százalékkal nagyobb, mint eddig volt.

„AUTOUNIVERSAL“
„Chrysler“-lerakat
 az összes szakmába vágó cikkek nagy raktára.
 Gyári árak. • Telefonszám 2-95.
 Suli. Regina Maria 13. 2179 Dacia-kávéház mellett.

A XIX. Targa Florio. A szicíliai Targa Florio ugyszólván az egyedüli verseny, mely a versenyek dekadenciájának mostani korában is változatlanul megőrizte nimbuszát. A 108 kilométer hosszú tekervényes pályát 5-ször kell körülfutni, ami az 540 kilométeren kívül 6000 kanyart jelent, ami elsőrendű fékezési munkát igényel. Az idei Targa Florio heves Bugatti—Alfa Romeo—Divo—Campari harc jegyében zajlott le. A célba elsőnek Divo érkezett be, de azt mondhatjuk, hogy Campari is győzött, mert az 540 kilométeres távon csak 1 perc, 37 másodperccel maradt el Divo mögött, de tekintetbe kell venni, hogy az Alfa Romeo kisebb hengerűrtartalmu kocsi volt, s azonkívül abronchhibák miatt is sok időt vesz-

tett. Ezen a versenyen különös kaland esett meg Chironnal, a jeles Bugatti-menővel. Mikor már az 5 körrel szabályosan végzett, általános meglepetésre nem állott meg a célban, hanem tovább futott, s mikor a hatodik 108 kilométert lefutotta, már senkit sem talált a célnál. Méltatlankodására Florio ezt válaszolta: — Tizenkilencszer rendeztem meg a Targát, de olyan versenyzőre még nem találtam, aki 5 kör lefutása után ne találta volna nagyon is elégnek az utat.

Ford új taximodellt hoz piacra. Ford angolai utazása alkalmából kijelentette, hogy a közel jövőben egy csodálatosan olcsó, tágas és kényelmes új taxitípust vet ki, melyet fia tervezett.

Holstein Jakab volt csermői községi főjegyzőt és Gálík Ágoston főtisztviselőt bízták meg, míg a választmányt a környék megbízható és vagyonosabb polgáraitól állították össze. A cermeui fiók létesítésével elsősorban felszaporodott tőkéjének kihelyezését célozza a pénzügyi és így a fiók egyelőre csak hitelügyletek lebonyolításával fog foglalkozni. A bankasági pénzügyi helyzet ugyanis a legutóbbi összeroppant és ott fiókkal bírt aradi pénzügyi intézetek következtében ugyszólván teljesen irányítás nélkül maradt s ezért különösen nagy szerep vár az Arad—Csanádi Gazdasági Takarékpénztár R.-T.-ra, Arad megye ezen részének gazdasági fellendítésében. Ezzel kapcsolatban írjuk meg, hogy a pénzügyi központja és a vidéki fiókok vezetésében az elmúlt napokban megelégedést keltett előléptetések történtek. A legutóbb tartott rendes évi közgyűlés eredményes munkássága elismerése fejében Kneffel Béla központi igazgató hatáskörét kiszélesítette és a főintézet ügyvezető igazgatójává léptették elő. Ugyanekkor Borsos Gyula, a pécskai és Toldi Lajos, a kisjenői fiók vezetője igazgatói rangot nyertek.

KÖZGAZDASÁG.

A Sfatul egyesül a Kereskedőszövetséggel

Nagyjelentőségű értekezlet Aradon. — Junius 17-én lesz a fuzió közgyűlése.

(Arad, június 15.) Évek óta húzódozó és mindkét részlől kölcsönösen óhajtott terv megvalósulásának első komoly etappe-jához érkezett el a napokban egyrészlől az Erdélyi és Bánsági Kereskedői Egyesületek Szövetsége, másrészlől a Sfatul Negustoresc, a romániai kereskedő-társadalom hivatalos jellegű fóruma. Bár a Sfatul Negustoresc a Bánságban és Erdélyben már eddig is több fiókkal rendelkezik, a két hatalmas egyesület között mindezeidig mégsem jött létre intenzívebb érdekkapcsolat. A két egyesület eddig önállóan folytatta le akcióit az ország kereskedelmi érdekeinek képviselésében, amely tevékenység azonban kétségtelenül eredményesebb lett volna kollektív fellépés esetén.

Ez a körülmény készítette leginkább a két egyesület vezetőségét arra az elhatározásra, hogy a két egyesület között fuziót hozzon létre. A kolaboráció tekintetében elvben már régebben létre jött a megegyezés, amelyet aztán most a technikai lebonyolítás is követett. A napokban a fuzió kérdésében Aradon megtartott értekezleten megtörtént a végleges döntés s ezzel a két egyesület fuziójának terve elérkezett a megvalósuláshoz. Az értekezleten az Erdélyi és Bánsági Kereskedői Egyesületek Szövetségebe tartozó különböző szövetségek és testületek delegátusaiként Kun Richárd elnöke alatt résztvettek dr. Szöllösi Zsigmond, az Aradi Kereskedelmi Testület főtákará, dr. Fried János, az oradeai (nagyvárad) Kereskedelmi Csarnok elnöke, Domán Sándor, az Aradi Kereskedelmi Testület elnöke, dr. Böhm Árpád, a Temesvári Kereskedői Egyesület elnöke, Engel Károly, a Temesvári Egyesület titkára és dr. Radó Henrik, a lugosi Kereskedelmi Egyesület ügyésze.

Az értekezleten részletesen megtárgyalták és megszövegezték annak a szerződésnek a pontjait, amelynek alapján a Sfatul Negustoresc a Bucarestben június hó 17-én megtartandó gyűlésén tárgyalás alá veheti a két érdekképviselő összműködésének módozatait. Az erdélyi és bánsági bizottság az Erdélyi és Bánsági Kereskedői Egyesületek Szövetsége elnöki tanácsának megbízásából állt össze és az együttműködés tervezetét a következőkben fektette le: 1. Minden egyes egyesület megtartja eddigi teljes jogi, személyi és vagyoni önállóságát. 2. Az Erdélyi és Bánsági Kereskedői Egyesületek Szövetsége, valamint a Sfatul Negustoresc közös vezérőlbizottságot alakít, amelybe mindkét fél megfelelő számú tagot delegál. A vezérőlbizottság központi elnököt választ és ezenkívül mindkét egyesület részéről kiküldött egy-egy elnök vezetésével intézkedik az országos jellegű kereskedelmi ügyekben. 3. Ha a vezérőlbizottság egyhangú megállapodásra nem tudna jutni, úgy a vitás ügy lekerül a közös napirendről és a szerződő feleknek jogukban áll a kérdéses ügyben saját felfogásuk és intenciójuk szerint eljárni. 4. A megállapodást szerződő felek — az esetekben ha az együttműködés sikertelennek látszanék, — bármikor felbonthatják. 5. A vezérőlbizottság felváltva az ország különböző kereskedelmi és gazdasági gócpontjain, a szükség szerű időkönként értekezletet tart, amelyen meg-

vitálja az aktuális kérdéseket és dönt a különböző kereskedői akciók lefolytatása kérdésében.

Az aradi értekezlet ezekbe a pontokba foglalta össze a Sfatul Negustorescokkal való kolaboráció alapelveit. Az írásba foglalt tervezetet Kun Richárd, az Erdélyi és Bánsági Kereskedői Egyesületek Szövetsége elnöke terjeszti elő a Sfatul Negustorescnek június 17-én Bucarestben megtartandó értekezletén. Valószínűnek látszik, sőt biztosra vehető, hogy a romániai kereskedők két hatalmas érdekképviselője meg fogja találni az együttműködésre a közös platformot és így a romániai kereskedők a jövőben nagyobb sulyal vehetik fel a közelmélet a kereskedelemre és annak érdekeire sokszor károsan kiható hatósági és kormányintézkedésekkel szemben.

Zürichben 3.18.50, Párisban 15.50 alej

Helyi valutaárak. (Június hó 15.)
Kifizetések: Berlin 39.25, Amsterdam 164.20, London 803, Páris 6.48, Milánó 8.69, Prága 4.84.75, Budapest 28.72, Belgrád 2.90, Bécs 23.14, Zürich 31.70. — Áru: Márka 39, dollár 163, angol font 795, francia frank 6.60, olasz lira 8.80, cseh korona 4.85, pengő 28.80, dinár 2.85, osztrák schilling 23.25, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38.50, dollár 162.50, angol font 790, francia frank 6.40, olasz lira 8.60, cseh korona 4.80, pengő 28.60, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 30.50. — Irányzat: tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Június hó 15.)
Berlin 124.02, Amsterdam 209.40, Newyork 519.02.50, London 2533.25, Páris 20.39.50, Milánó 27.29.50, Prága 15.38, Budapest 90.56, Belgrád 9.13 háromnyolcad, Bucaresti 3.18.50, Varsó 58.17.50, Bécs 73.02.

Zürichi tőzsdézárás. (Június hó 15.)
Berlin 124, Amsterdam 209.35, Newyork 518.90, London 2533, Páris 20.39.75, Milánó 27.30, Prága 15.38, Budapest 90.53.30, Belgrád 9.13.50, Bucaresti 3.18, Varsó 58.17.50, Bécs 73.01.

Bucaresti-i tőzsdézárás. (Június hó 15.)
Devizák: Páris 6.45, Berlin 39.50, London 801, Newyork 164, Milánó 8.64, Zürich 31.60, Prága 4.85, Bécs 23.10, Budapest 28.80, Varsó 18.70. — Valuták: Napoleon 636, mánya 39.40, léva 1.19, török lira 0.84.50, angol font 795, francia frank 6.42, svájci frank 31.40, olasz lira 8.60, drachma 2.10, dinár 2.88, dollár 163, lengyel zloty 18.40, osztrák schilling 23.50, pengő 28.70, cseh korona 4.89.

Megnyílt az Arad—Csanádi Takarékermei fiókja. Egy aradi pénzügyi és gazdasági helyzetének — a legutóbbi várokozás felül sikerült alap- tőke emelése és a közönség ragaszkodó bizalma folytán, abba az előnyös helyzetbe került, hogy újabb fiókot állíthatott fel Csermeun (Csermón). A fiókinézet az elmúlt napokban kezdte meg működését és annak vezetésével

NYILTÉR.

E rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

HIRDETMÉNY!

Közhirül adjuk, hogy f. évi június hó 24-én a következő ingatlanokat adjuk el:

1. Délelőtt 11 és fél órakor Gurahonton, az Intézet fiókhelyiségében az Egyesült Bank R.-T. tulajdonát képező intézeti fiókházat, Lei 700.000.— kikiáltási árban.

2. Délután 2 órakor Buteniben az intézet fiókhelyiségében az Egyesült Bank R.-T. tulajdonát képező intézeti fiókházat Lei 450.000.— kikiáltási árban.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, melyet az árverésben részt venni kívánók tartoznak az előjáró közjegyző kezéhez lefizetni.

A tulajdonjog bekebelezésére alkalmas szerződést a vevő a felszámoló bizottság jóváhagyása után, de legkésőbb 30 napon belül fogja megkapni.

Az adás-vétel után kirovandó illetékeket és a szerződés költségeit a vevő viseli.

Egyesült Bank Részvénytársaság
felszámoló bizottsága.

Butorkészítők figyelmébe!

Alulírott összes aradi fornérkereskedők a t. vásárló közönségünk szives tudomására hozzuk, hogy üzleteinket f. hó 15-től kezdődően egyetemlegesen délután öt órakor zárjuk, mely időn túl árut ki nem szolgáltatunk.

Az összes aradi fornérkereskedők.

Glesinger Jenő

női divat- és paplanáruháza Bulev. Regele Ferdinand 11. szám (József főherceg-ut)

megnyílt.

Gyönyörű nyári divatujdonságok! Olcsó vételek! 3293

Köszönetnyilvánítás.

Kedves rokonainknak, jóbarátainknak és ismerőseinknek mély gyászunk alkalmából irányunkban megnyilvánult részvétükért őszinte köszönetünket nyilvánítjuk.

3288

Melchner-család.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Locala

Hotel „Feldmarschall Radetzky“ Hinterbrühl bei Wien.

20 percre Bécestől. Tel. Hinterbrühl 10. Tulajdonos: Math. Uibling, 204 méter magasságban, gyönyörű erdő közepén. 100 szoba. Minden modern kényel. Folyó hideg-meleg víz. Nagy park. Pompás nyugvó terekek. Árany hártya étterem és kávéház. Bar. 5 órai tea. Rádió. Könyvtár. Fürdő. Külön gyermekjátékos. Uszoda és teniszpálya közvetlen közelben. Előrangú konyha. Garázs. Egyéves szoba teljes panzióval 10 Schillingtől felfelé. Kérjen ingyen képes prospektust!

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lel. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lel. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel írt szavak aláhozandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszleveggyel ellátott kérdézőkérésre válaszolunk. Ajánlatok, leltés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

BESSERES STUBENMÄDCHEN für sofort gesucht die perfekt nähen, bügeln und eventuell ondulieren kann. Offerten an: „Kastély“ Mocreá, iud. Arad zu senden. 3258

KERESEK: kenyeres-büffés leányt, pincér tanulókat, hetest, mindenest mosórőt. Kuhn, Marospart „Heidelberg“ Restaurant. 3273

GYERMEKSZERETŐ, lehetőleg németül tudó mindenest leány azonnal felvétetik. Sámuel, Str. Mocioni (Orczy-u.) 18. I. emelet, 10. 260

NAGY részvénytársaság keres gépirást teljesen tudó, gyakorlott urt női munkatérőt. Ajánlatokat „Sürgős“ jellege alatt az Aradi Közlöny kiadójaiba kérünk. 3294

LAKÁS.

EGY különbejáratu (diszkrét) butorozott szoba kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 3296

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szobának vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

KIADÓ.

Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 1857

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ÜZEMKÉPES Ford teherautó jutányosan eladó. Cim Rudolf Mosse hirdetőben. 10503

PIANINO. Bösendorfer zongora. Biedermeyer szalon, antik intarziás női íróasztal, vitrin, antik comódok, szekrények, ágyak, asztalok, székek, lámpák, ebédlők, hálóok, uriszoba, szalonok, antik órák, szőnyegek, zsolnai majolikák, dísz tárgyak, porszívó gép, selyem török terítő, etázserek, tükrök, kristály csillárok, képrámák, hintaszék, antik asztal-nomák, poharak, Schunda-féle oimbatom, börgarnitúra, Jókai összes művei stb. eladók. Salgóiné bizományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-uca) Neuman-palota. 1000

ANTIK ÉS MODERN butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcelánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyeget, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományvba vesznek, azok magas árban való gyors eladásáról zondoskodom. Salgóiné, Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Ha venni, eladni akar, hirdetés adjon fel hamar! Rendkívül olcsó az ára — negyvennyolc lejt tesz kockára

Feltétlenül

hallgassa meg szombaton este, június hó 16-án az ujaradi 50 tagu gyermekzenekar HANGVERSENYÉT az Aulich Lajos és Lipót-utca sarkán levő

„Mintakert“

helyiségben. — Családi szórakozóhely. Hegyaljai fajberok. — Isletes meleg és hideg ételek. 2284

Jégbehűtött frissen oapolt Dreher-sör.

Zsidótemplom

épületben 3288 üzlethelyiség kiadó, azonnal elfoglalható.

Bővebbet a jegyzői irodában Piața Plevnei (Árpád-tér) 5.

MUZSAY JÓZSEF

Arad, színházszomszédban

Nyári árjegyzéke:

Mosóöltöny Lei 1300	Mesónadrág Ia Lei 430
Govercoat vászonöltöny „ 1480	Gummikabát „ 840
Divatöltöny lenvászon „ 1650	Frególi-kabát „ 2100
Kitűnő mosóöltöny divatszabásban „ 1950	Gyermek-cosmum „ 400
Tennisnadrág „ 680	Trench-coats Ia „ 2400

Divatszabóság! Nagy posztóraktár!

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Piața Avram Iancu Cimre ügyelni! (Szabadság-tér) 10. szám.

Czernóczy Mihály

építéskövés Arad, volt Deák F.-e. 20., a múlt évről visszamaradt saját műhelyében készült

férfi- és női cipők

férfi cipő bértalppal 320 Lej. Egy pár fehér vászon női cipő bértalppal 280 Lej. Fekete szövés, laza, valamint szines férfi és női cipők legolcsóbb beszerzési forrás. 2789

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA“

a Hungaria Nagyszállója vezetése alatt megnyitott Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: J. 20-30.

Minden modern kényelemmel berendezve. Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcearnok! A vidéki társaságok találkozó helye!

Nyári menetrend

ERVÉNYES MÁJUS 15-TŐL.

ARADRA ÉRKEZIK:

Gyors Timisoaráról	0.25
Expressz Curticiról	0.40
Személy Timisoaráról	5.15
Személy Oradea-Mareról	5.16
Expressz Teiusról	5.50
Orient-expressz Curticiról	6.51
Személy Brádról	7.00
Személy Jimboleáról	7.15
Személy Pecicáról	7.18
Személy Curticiról	7.25
Személy Teiusról	7.30
Személy Timisoaráról	7.55
Gyorsmotor Brádról	8.40
Személy Curticiról	8.53
Személy Timisoaráról	9.46
Személy Pecicáról	11.58
Személy Curticiról	12.04
Személy Brádról	12.08
Személy Oradea-Mareról	13.12
Személy Teiusról	13.30
Gyorsmotor Pecicáról	13.31
Gyors Teiusról	13.46
Gyors Timisoaráról	13.50
Vegyes Otlacáról	15.55
Személy Timisoaráról	16.07
Vegyes Pecicáról	16.25
Gyors Curticiról	16.34
Személy Oradea-Mareról	16.37
Személy Curticiról	16.57
Vegyes Jimboleáról	19.27
Gyorsmotor Oradea-Mareról	19.42
Személy Timisoaráról	19.45
Személy Brádról	20.14
Személy Pecicáról	21.08
Személy Curticiról	21.06
Személy Teiusról	23.07
Orient-expressz Teiusról	23.20

ARADRÓL INDUL:

Személy Oradeára	0.50
Személy Curticira	0.59
Expressz Teiusra	1.05
Személy Timisoarára	1.10
Személy Pecicára	5.25
Személy Teiusra	5.30
Személy Timisoarára	5.38
Személy Brádra	6.00
Gyors Timisoarára	6.05
Expressz Curticira	6.14
Gyorsmotor Oradeára	6.30
Vegyes Jimboleára	6.50
Személy Pecicára	6.55
Orient-expressz Teiusra	7.10
Személy Curticira	7.20
Személy Curticira	8.54
Személy Oradeára	10.25
Személy Timisoarára	10.30
Gyorsmotor Pecicára	10.40
Személy Brádra	11.30
Személy Timisoarára	14.08
Személy Teiusra	14.10
Vegyes Pecicára	14.10
Gyors Curticira	14.16
Személy Curticira	14.30
Személy Jimboleára	14.45
Személy Brádra	14.58
Gyors Timisoarára	16.50
Személy Oradeára	16.52
Gyors Teiusra	17.04
Vegyes Otlacára	17.25
Személy Pecicára	17.52
Személy Curticira	18.04
Gyorsmotor Brádra	18.35
Személy Timisoarára	19.55
Személy Teiusra	22.08
Orient-expressz Curticira	23.27